

Podujatia Mesto Spišská Stará Ves	2
Online, spisskastaraves.sk, 14. 4. 2022, 8:31	
Ubehlo už 95. rokov rozhlasového vysielania z Košíc	4
Online, kosicednes.sk, 14. 4. 2022, 9:10	
Kraj ocení ľudí, ktorých prácu poznajú aj za hranicami krajiny	7
Online, web.vucke.sk, 14. 4. 2022, 12:30	
Poznáme laureátov Študentskej osobnosti Slovenska za akademický rok 2020/2021	12
Online, startitup.sk, 14. 4. 2022, 16:21	
Výskumníčka Valkovičová: Pre vysoké školy je neraz dôležitejší dobrý imidž než utrpenie mladých ľudí	17
Online, dennikn.sk, 16. 4. 2022, 7:32	
Košická župa ocení ľudí, ktorých prácu poznajú aj za hranicami	42
Online, slovenskyreporter.sk, 16. 4. 2022, 11:43	
Veľká noc v košickej botanickej záhrade? Môže byť!	46
Online, slovenskyreporter.sk, 16. 4. 2022, 15:11	
Návštevníci košickej botanickej záhrady sa majú na čo tešiť: Nová audiovizuálna atrakcia!	49
Online, cas.sk, 17. 4. 2022, 8:00	
Tretina vysokoškolákov nedokončí prvý ročník	52
Tlač, Pravda, 19. 4. 2022	

Podujatia | Mesto Spišská Stará Ves [📄](#)

📅 14. 4. 2022, 8:31, Zdroj: spisskastaraves.sk [📄](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: 226 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 21 Eur

Čas:

19:00

Téma: VIERA A MATEMATIKA, PRAVDA A NEPRAVDA. Ateliér RAMAGU a Filozofická fakulta **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** prinášajú novú sériu diskusií. Stálym hosťom bude Mgr. Martin Škára, PhD. a hosťom pre túto tému bude kňaz, prof. Tomáš Madaras, PhD. Moderátorom večera je Lukáš Marhefka. Dajte si u nás pohár dobrého vína a vypočujte si moderovanú diskusiu o tom, na čom skutočne záleží. Vstupné: 5,00€

Podujatia

DECI CITU – DISKUSIA O FILOZOFII A NÁBOŽENSTVE

Typ podujatia: Kultúra

Miesto podujatia: RAMAGU ATELIÉR

Dátum konania: 23.04.2022

Čas: 19:00

Téma: VIERA A MATEMATIKA, PRAVDA A NEPRAVDA. Ateliér RAMAGU a Filozofická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach prinášajú novú sériu diskusií. Stálym hosťom bude Mgr. Martin Škára, PhD. a hosťom pre túto tému bude kňaz, prof. Tomáš Madaras, PhD. Moderátorom večera je Lukáš Marhefka. Dajte si u nás pohár dobrého vína a vypočujte si moderovanú diskusiu o tom, na čom skutočne záleží. **Vstupné: 5,00€**

Ubehlo už 95. rokov rozhlasového vysielania z Košíc

14. 4. 2022, 9:10, Zdroj: kosicednes.sk, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 20 558 GRP: 0,46 OTS: 0,00 AVE: 737 Eur

Presne pred 95 rokmi – 17. apríla 1927 – sa začalo pravidelné rozhlasové vysielanie z Košíc. Rovnako ako tento rok to bolo v nedeľu a rovnako ako tento rok to bolo počas Veľkej noci.

O historickej udalosti prinieslo rozsiahly článok nedeľné vydanie denníka Slovenský východ zo 17. apríla 1927. V článku pod názvom Ku košickému radiorozhlasu čitateľom detailne predstavilo pôvodné rozhlasové štúdio na Poštovej ulici a vysielaciu stanicu v Haniske pri Košiciach. Z článku sa dozvedáme, že ateliér štúdia bol plne akusticky tmený a že rozhlasoví redaktori mali k dispozícii na tú dobu špičkovú techniku – dva systémy mikrofónov, páskový a uhľikový, od americkej firmy Western Electric a dva od seba nezávislé zosilňovače, aké používala aj pražská centrála rozhlasovej spoločnosti Radiojournal. Kvalitu techniky autor článku ilustroval na príklade mikrofónov, ktoré boli také citlivé, že na vzdialenosť desiatich

metrov zreteľne reprodukovali tikanie hodín.

Vzhľadom na skutočnosť, že košický „radiorozhlas“ – ako ho označovala dobová tlač – vysielal na vlnu 1 875 metrov, denník zároveň podrobne inštruoval verejnosť, ako sa naladiť na „košickú vlnu“ – väčšina vtedajších rozhlasových prijímačov totiž mala rozsah 200 až 600 metrov.

„Pokiaľ ide o program vysielaný z košického rozhlasového štúdia, spočiatku ho tvorili najmä osvetové prednášky, umelecký prednes z tvorby veľikánov slovenskej a českej literatúry, komorné koncerty klasickej hudby, reprodukované populárne piesne a správy zo servisu Československej tlačovej kancelárie,“ uvádza Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, ktorý sa venuje histórii žurnalistiky. Dodáva, že počas pracovných dní košický rozhlas spočiatku vysielal od 19.30 do 22.00 hodiny, v nedeľu aj hodinu pred poludním.

Týždeň po vzniku košickej pobočky Radiojournalu – v nedeľu 24. apríla 1927 – začal z Košíc vysielat takzvaný Zemedelský rozhlas. Išlo o špecializované rozhlasové vysielanie, ktoré malo za úlohu šíriť odborné vzdelanie do najširších agrárnych kruhov, prinášať trhové, rastlinno-lekárske a živočíšno-lekárske informácie, meteorologické správy, informácie poľnohospodárskych úradov

a všeobecne malo pomáhať zblížovať vidiek s mestom. „Zemedelský rozhlas“ vysielal pravidelne vždy v nedeľu a v stredu od 19.30 hodiny.

Viac: Štátnym a verejným zamestnancom od júla zvýšia platy

„Veľkú dôležitosť mu prikladalo aj vedenie česko-slovenského štátu – potvrdzuje to napríklad skutočnosť, že už 8. mája 1927, teda len dva týždne po prvom vysielaní Zemedelského rozhlasu, pricestoval do Košíc minister školstva a národnej osvety Milan Hodža, aby tu naživo vystúpil na tému O význame vysielacej stanice košickej pre výchovu slovenských roľníkov,“ poznamenáva M. Gladiš.

Zdroj: FF **UPJŠ**/Marián Gladiš

Autor: Redakcia || Redakcia

[/ Košice / Ubehlo už 95. rokov rozhlasového vysielania z Košíc](#)

Presne pred 95 rokmi – 17. apríla 1927 – sa začalo pravidelné rozhlasové vysielanie z Košíc. Rovnako ako tento rok to bolo v nedeľu a rovnako ako tento rok to bolo počas Veľkej noci.

Nasýťte ukrajinskú rodinu
AJ VY MÔŽETE POMÔČŤ

TU A TERAZ ❤️

O historickej udalosti prinieslo rozsiahly článok nedeľné vydanie denníka Slovenský východ zo 17. apríla 1927. V článku pod názvom Ku košickému radiorozhlasu čitateľom detailne predstavilo **pôvodné rozhlasové štúdio na Poštovej ulici a vysielaciu stanicu v Haniske pri Košiciach**. Z článku sa dozvedáme, že ateliér štúdia bol plne akusticky tlmený a že rozhlasoví redaktori mali k dispozícii na tú dobu špičkovú techniku – dva

systemy mikrotónov, paskovy a uníkovy, od americkej firmy Western Electric a dva od seba nezávislé zosilňovače, aké používala aj pražská centrála rozhlasovej spoločnosti Radiojournal. Kvalitu techniky autor článku ilustroval na príklade mikrofónov, ktoré boli také citlivé, že na vzdialenosť desiatich metrov zreteľne reprodukovali tikanie hodín.

Vzhľadom na skutočnosť, že košický „radiorozhlas“ – ako ho označovala dobová tlač – vysielal na vlne 1 875 metrov, denník zároveň podrobne inštruoval verejnosť, ako sa naladiť na „košickú vlnu“ – väčšina vtedajších rozhlasových prijímačov totiž mala rozsah 200 až 600 metrov.

„Pokiaľ ide o program vysielaný z košického rozhlasového štúdia, spočiatku ho tvorili najmä osvetové prednášky, umelecký prednes z tvorby veľikánov slovenskej a českej literatúry, komorné koncerty klasickej hudby, reprodukováné populárne piesne a správy zo servisu Československej tlačovej kancelárie,“ uvádza Marián Gladiš z Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktorý sa venuje histórii žurnalistiky. Dodáva, že počas pracovných dní košický rozhlas spočiatku vysielal od 19.30 do 22.00 hodiny, v nedeľu aj hodinu pred poludním.

Týždeň po vzniku košickej pobočky Radiojournalu – v nedeľu 24. apríla 1927 – začal z Košíc vysielat' takzvaný Zemedelský rozhlas. Išlo o špecializované rozhlasové vysielanie, ktoré malo za úlohu šíriť odborné vzdelanie do najširších agrárnych kruhov, prinášať trhové, rastlinno-lekárske a živočíšno-lekárske informácie, meteorologické správy, informácie poľnohospodárskych úradov a všeobecne malo pomáhať zblížovať vidiek s mestom. „Zemedelský rozhlas“ vysielal pravidelne vždy v nedeľu a v stredu od 19.30 hodiny.

Viac: Štátnym a verejným zamestnancom od júla zvýšia platy

„Veľkú dôležitosť mu prikladalo aj vedenie česko-slovenského štátu – potvrdzuje to napríklad skutočnosť, že už 8. mája 1927, teda len dva týždne po prvom vysielaní Zemedelského rozhlasu, pricestoval do Košíc minister školstva a národnej osvety Milan Hodža, aby tu naživo vystúpil na tému O význame vysielacej stanice košickej pre výchovu slovenských roľníkov,“ poznamenáva M. Gladiš.

Zdroj: FF UPJŠ/Marián Gladiš

Kraj ocení ľudí, ktorých prácu poznajú aj za hranicami krajiny

14. 4. 2022, 12:30, Zdroj: web.vucke.sk, Autor: Jana Jánošíková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 927 GRP: 0,02 OTS: 0,00 AVE: 166 Eur

Ocenenia Košického samosprávneho kraja si prevezme 15 osobností a 6 kolektívov. Veľkolepý galavečer sa bude konať 23. apríla v Štátnom divadle Košice.

Košický samosprávny kraj už čoskoro ocení jednotlivcov aj kolektívy, ktorých tváre možno nepoznáme z televíznych obrazoviek či titulkov novín, no ich práca je známa aj za hranicami našej krajiny. Pôjde o osobnosti, ktorých príbehy sú inšpiráciou pre spoločnosť. „Svetový rekord v športe, tisíc vedeckých citácií, najhranejšie skladby, najobľúbenejšia učiteľka, lekári aj vedci ale aj obetaví dobrovoľníci. So samozrejmosťou môžem povedať, že o výnimočných ľuďoch v našej župe nemáme núdzu. Tento rok oceníme 15 výnimočných osobností a 6 kolektívov, všetci sú symbolom svedomitej práce, šikovnosti a nadania. Aj preto si zaslúžia náš obdiv aj poďakovanie,“ povedal predseda Košického samosprávneho kraja Rastislav Trnka.

Vyhlasenie verejných ocenení Košického samosprávneho kraja bude už tradične sprevádzať slávnostný galaprogram. Veľkolepý galavečer sa bude konať 23. apríla v Štátnom divadle v Košiciach. Živé vysielanie z oceňovania si budete môcť pozrieť aj z pohodlia svojho domova, vysielané bude na facebookovej stránke Košického samosprávneho kraja od 16.00 hod.

Z Čestnej ceny predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 sa môže tešiť režisér a dokumentarista Peter Kerekes, vizionár a zakladateľ spoločnosti Antik Telecom Igor Kolla, ktorý stojí za projektmi smartcity, inteligentná domácnosť, bikesharing, či biotechnologička Darina Štyriaková. „Každé ocenenie je pre mňa pocta a zadostučinenie. Som rada, ak niekto dokáže oceniť inováčné technológie. Vďaka tomu sa dokážeme dostať viac do povedomia. Naša firma je známa na európskych univerzitách či centrách, ale doma nie. Dúfam, že to zmeníme.“ Cenu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 si prevezme napríklad prednosta Kliniky liečebnej rehabilitácie Nemocnice AGEL Košice – Šaca. Za 20 rokov, počas ktorých bol primárom, sa klinika posunula výrazne dopredu. „Keď som prišiel pracovne do Košíc, nastúpil som do rozbehnutého kolektívu, ktorý už čosi znamenal. Fyzioterapia je kolektívna práca a za jej úspešnými výsledkami tiež stojí pochopenie,“ dodáva Želinský. Cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 si z rúk predsedu Rastislava Trnku preberie napríklad maliar, ilustrátor kníh a autor dokumentárnych filmov Zoltán Nagy aj veterinársky odborník Ján Danko. „Nikdy som po oceneniach nebažil. Svoju prácu robím z iných dôvodov. Stále hovorím - príroda mi dala nohy a nie krídla, preto sa snažím chodiť po zemi a nelietat,“ povedal.

Podobne ako minulý aj tento župa udelí špeciálne ocenenie - Historická osobnosť regiónu. Ocenenie sa udeľuje „in memoriam“ osobnostiam, ktoré svojim celoživotným prínosom významne ovplyvnili historický vývoj v Košickom kraji. Tentoraz cenu získa Ján Borodáč za založenie Východoslovenského národného divadla v Košiciach v povojnových rokoch ako druhého národného divadla na Slovensku a za výchovu celej generácie umelcov divadelných súborov činohry, opery a baletu v košickom divadle.

Cena Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Juraj Ciberej, vysokoškolský pedagóg, vedec a zoológ

Folklorná skupina JADLOVEC Margecany

Klinika infektológie a cestovnej medicíny UNLP Košice a LF **UPJŠ** Košice, kolektív zdravotníkov aj nezdravotníckeho personálu

Jozef Suchoža, bývalý dekan Právnickej fakulty **UPJŠ**

Ludovít Želinský, prednosta Kliniky liečebnej rehabilitácie Nemocnice AGEL Košice - Šaca

Cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Ján Danko, vedúci katedry anatómie, histológie a fyziológie UVLF

Marilena Halászová a Amdrej Halász, in memoriam - choreografi a taneční pedagógovia

Tomáš Havlík, pedagóg a priekopník environmentálneho zmysľovania, spracovania

a recyklácie surovín a odpadov ekologickými postupmi

Ján Imrich -zakladateľ špičkového laboratória NMR (nukleárnej magnetickej rezonančnej) spektroskopie, iniciátor vybudovania Národného NMR centra SR na kľúčových univerzitách a SAV

Nagy „Enzo“ Zoltán - maliar, ilustrátor kníh a regionálnych novín, člen rôznych porôt, umeleckých združení

Čestná cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Dobrovoľnícke centrum KSK

Beáta Drotárová, herečka

Ľubica Fedorová, učiteľka

Karpatská nadácia, n. o.

Igor Kolla, generálny riaditeľ Antik Telecom

Peter Kerekes, režisér

Maják nádeje, o. z.

No Name, hudobná skupina

Darina Štyriaková, biotechnologička

Alexander Vaško ml., športovec

Historická osobnosť regiónu

Ján Borodáč, herec, dramaturg, prekladateľ, divadelný režisér

Autor/zdroj: JUDr. Anna Terezková

Zverejnil: Mgr. Jana Jánošíková

Autor: Jana Jánošíková

Štvrtok 14.04.2022, meniny má Justína

Zasielanie noviniek e-mailom

Prihláste sa na odber newslettera KSK

Prihlásiť

Kontakt

Samospráva

Kompetencie

Úradná tabuľa

Fakty o kraji

Elekt

Košický samosprávny kraj > Kraj ocení ľudí, ktorých prácu poznajú aj za hranicami krajiny

Košický samosprávny kraj

Kraj ocení ľudí, ktorých prácu poznajú aj za hranicami krajiny

Ocenenia Košického samosprávneho kraja si prevezme 15 osobností a 6 kolektívov. Veľkolepý galavečer sa bude konať 23. apríla v Štátnom divadle Košice.

Košický samosprávny kraj už čoskoro ocení jednotlivcov aj kolektívy, ktorých tváre možno nepoznáme z televíznych obrazoviek či titulkov novin, no ich práca je známa aj za hranicami našej krajiny. Pôjde o osobnosti, ktorých príbehy sú inšpiráciou pre spoločnosť. „Svetový rekord v športe, tisíc vedeckých citácií, najhranejšie skladby, najobľúbenejšia učiteľka, lekári aj vedci ale aj obetaví dobrovoľníci. So samozrejmosťou môžeme povedať, že o výnimočných ľuďoch v našej župe nemáme núdzu. Tento rok oceníme 15 výnimočných osobností a 6 kolektívov, všetci sú symbolom svedomitej práce, šikovnosti a nadania. Aj preto si zaslúžia náš obdiv aj poďakovanie,“ povedal predseda Košického samosprávneho kraja Rastislav Trnka.

Vyhlásenie verejných ocenení Košického samosprávneho kraja bude už tradične sprevádzať slávnostný galaprogram. Veľkolepý galavečer sa bude konať 23. apríla v Štátnom divadle v Košiciach. Živé vysielanie z oceňovania si budete môcť pozrieť aj z pohodlia svojho domova, vysielané bude na facebookovej stránke Košického samosprávneho kraja od 16.00 hod.

Z Čestnej ceny predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 sa môže tešiť režisér a dokumentarista Peter Kerekes, vizionár a zakladateľ spoločnosti Antik Telecom Igor Kolla, ktorý stojí za projektmi smartcity, inteligentná domácnosť, bikesharing, či biotechnologička Darina Štyriaková. „Každé

ocenenie je pre mňa pocta a zadostučinenie. Som rada, ak niekto dokáže oceniť inovačné technológie. Vďaka tomu sa dokážeme dostať viac do povedomia. Naša firma je známa na európskych univerzitách či centrách, ale doma nie. Dúfam, že to zmeníme." Cenu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 si prevezme napríklad prednosta Kliniky liečebnej rehabilitácie Nemocnice AGEL Košice – Šaca. Za 20 rokov, počas ktorých bol primárom, sa klinika posunula výrazne dopredu. „Keď som prišiel pracovne do Košíc, nastúpil som do rozbehnutého kolektívu, ktorý už čosi znamenal. Fyzioterapia je kolektívna práca a za jej úspešnými výsledkami tiež stojí pochopenie,“ dodáva Želinský. Cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 si z rúk predsedu Rastislava Trnku preberie napríklad maliar, ilustrátor kníh a autor dokumentárnych filmov Zoltán Nagy aj veterinársky odborník Ján Danko. „Nikdy som po oceneniach nebažil. Svoju prácu robím z iných dôvodov. Stále hovorím - príroda mi dala nohy a nie krídla, preto sa snažím chodiť po zemi a nelietat,“ povedal.

Podobne ako minulý aj tento župa udelí špeciálne ocenenie - Historická osobnosť regiónu. Ocenenie sa udeľuje „in memoriam“ osobnostiam, ktoré svojim celoživotným prínosom významne ovplyvnili historický vývoj v Košickom kraji. Tentoraz cenu získa Ján Borodáč za založenie Východoslovenského národného divadla v Košiciach v povojnových rokoch ako druhého národného divadla na Slovensku a za výchovu celej generácie umelcov divadelných súborov činohry, opery a baletu v košickom divadle.

Cena Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Juraj Ciberej, vysokoškolský pedagóg, vedec a zoológ

Folklórna skupina JADLOVEC Margecany

Klinika infektológie a cestovnej medicíny UNLP Košice a LF UPJŠ Košice, kolektív zdravotníkov aj nezdravotníckeho personálu

Jozef Suchoža, bývalý dekan Právnickej fakulty UPJŠ

Ľudovít Želinský, prednosta Kliniky liečebnej rehabilitácie Nemocnice AGEL Košice - Šaca

Cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Ján Danko, vedúci katedry anatómie, histológie a fyziológie UVLF

Marilena Halászová a Amdrej Halász, in memoriam - choreografi a taneční pedagógovia

Tomáš Havlík, pedagóg a priekopník environmentálneho zmysľania, spracovania a recyklácie surovín a odpadov ekologickými postupmi

Ján Imrich -zakladateľ špičkového laboratória NMR (nukleárnej magnetickej rezonančnej) spektroskopie, iniciátor vybudovania Národného NMR centra SR na kľúčových univerzitách a SAV

Nagy „Enzoe“ Zoltán - maliar, ilustrátor kníh a regionálnych novín, člen rôznych porôt, umeleckých združení

Čestná cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Dobrovoľnicke centrum KSK

Beáta Drotárová, herečka

Lubica Fedorová, učiteľka

Karpatská nadácia, n. o.

Igor Kolla, generálny riaditeľ Antik Telecom

Peter Kerkes, režisér

Maják nádeje, o. z.

No Name, hudobná skupina

Darina Štyriaková, biotechnologička

Alexander Vaško ml., športovec

Historická osobnosť regiónu

Ján Borodáč, herec, dramaturg, prekladateľ, divadelný režisér

Autor/zdroj: JUDr. Anna Terezková

Zverejnil: Mgr. Jana Jánošíková

Vytvorené: 14.04.2022 12:30

Upravené: 14.04.2022 13:09

Poznáme laureátov Študentskej osobnosti Slovenska za akademický rok 2020/2021

14. 4. 2022, 16:21, Zdroj: startitup.sk, Vydavateľ: Startitup s.r.o., Autor: Natália Stašíková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 220 336 GRP: 4,90 OTS: 0,05 AVE: 1606 Eur

S edemnásty ročník súťaže „Študentská osobnosť Slovenska“ spoznal svojich laureátov za akademický rok 2020/2021. Podujatie sa organizuje pod záštitou prezidentky SR pani Zuzany Čaputovej a pod odbornou garanciou Slovenskej rektorskej konferencie a Slovenskej akadémie vied. Porota pre posudzovanie nominácií bola zložená výlučne z odborníkov menovaných garantmi projektu. Cenu si laureáti v 13 kategóriach prevzali v Pálffyho paláci, v piatok 8.4.2022

Odborná porota tento rok vyberala úspešných študentov a mladých vedcov z 102 nominácií v trinástich kategóriach. Študentská osobnosť Slovenska je národná súťaž študentov 1, 2 a 3. stupňa vysokoškolského štúdia. Hlavným organizátorom projektu je občianske združenie JCI-Slovensko (Junior Chamber International – Slovakia).

Junior Chamber International – Slovakia je partnerskou organizáciou Junior Chamber International – jednej z najväčších organizácií na svete združujúcich mladých lídrov v jednotlivých krajinách. Svetová organizácia má 200 000 členov v 115 krajinách sveta. JCI – Slovensko organizuje rôzne aktivity na podporu talentovaných študentov na VŠ v SR ako aj mladých podnikateľov na Slovensku.

zdroj: Študentská osobnosť Slovenska

Absolútnym víťazom a teda TOP Študentskou osobnosťou Slovenska akad. roku 2020/2021 je :

Bc. Ladislav Palkovič, DIS, Hudobná a tanečná fakulta VŠMU v Bratislave

Bc. Ladislav Palkovič, DIS, je mladý, talentovaný klavirista, študent absolventského ročníka vysokoškolského štúdia II. stupňa na Vysoké škole múzických umení v Bratislave. Ladislav Palkovič ukončil bakalárske štúdium dirigovania zboru na Hudobnej a tanečnej fakulte Vysoké školy múzických umení v Bratislave u prof. Blanky Juhaňákovéj, ArtD v roku 2020. Následne nastúpil na magisterské štúdium do triedy prof. Ivana Gajana už ako študent študijného programu klávesové nástroje (hra na klavíri – koncertné zameranie). Už ako mladý klavirista vystupoval na koncertoch doma i v zahraničí a ako sólista spolupracoval so Štátnou filharmóniou Košice.

Ako sólista, ale aj komorný hráč sa predstavil na festivaloch súčasnej hudby v Košiciach (Ars Nova, Hudobné rezonancie). Pre RTVS v rámci relácií Hudba mladých a Štúdio mladých realizoval nahrávky skladieb Frederyka Chopina, Daria Milhauda, Klementa Slavického a Tomáša Nezkusila. V roku 2021 získal cenu Slovenskej rektorskej konferencie za umelecký výkon na národných i medzinárodných interpretačných súťažiach v hre na klavíri,

Zoznam získaných ocenení na medzinárodných hudobných súťažiach

GRAND PRIX – International Competition of Slavonic Music, 2018, Ostrava, Česká republika.(cca 150 účastníkov). Ladislav Palkovič obdržal ocenenie absolútneho víťaza celej súťaže, čoho súčasťou bolo taktiež pozvanie na koncertné vystúpenie na Medzinárodnom Festivale Slovenskej Hudby v roku 2019

cena – Franz Liszt Music Competition kategória D, 2018 ,Rím Taliansko

cena- International Music Competition „Muzika be sienu“ 2018, kategória E, Druskininkai , Litva

3.cena – Energio Piano Award 2018, kategória C, Geilenkirchen , Nemecko

cena a titul absolútneho víťaza kategórie E – XI Edition Music Competition City of Filadelfia, Special Prize Paolo Serrao, 2019, Filadelfia, Taliansko

cena – „Grand Prize Virtuoso“ International Music Competition v kategórii Senior, 2019, Viedeň, Rakúsko

cena – Amadeus Piano Competition 2019, kategória E, Lazise, Taliansko

cena – Golden Classical Music Awards, 2020, New York, USA

– na online súťaži v New Yorku obdržal Ladislav Palkovič 1. cenu a pozvanie na debutový koncert v Carnegie Hall v sezóne 2021/2022.

Špeciálne ceny:

„Cena JCI-Slovensko za dôraz na ekológiu vo svojom odbore“ . Cenu získala Ing. Michaela Horváthová, Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave

„Cena BMW Slovenská republika za umenie“ . Cenu získal Bc. Ladislav Palkovič, DIS. , Hudobná a tanečná fakulta VŠMU v Bratislave

„Cena spoločnosti ABB (priemysel 4.0)“ - Cenu získal Mgr. Peter Šichman z Elektrotechnického ústavu SAV v Bratislave.

Víťazi (laureáti) vo všetkých 13 kategóriách:

1. Informatika a matematicko-fyzikálne vedy

Ing. Adam Šeliga, Stavebná fakulta, STU v Bratislave

2. Ekológia

Ing. Petra Cisková, PhD., Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici

3. Elektrotechnika, priemyselné technológie

Ing. Michaela Horváthová, Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave

4. Hutníctvo, strojárstvo, energetika

Ing. Michal Takáč, Fakulta BERG TU v Košiciach

5. Lekárske vedy

Ester Tomajková, Lekárska fakulta **UPJŠ** v Košiciach

6. Farmácia

PharmDr. Michaela Matušková, Farmaceutická fakulta UK v Bratislave

7. Prírodné vedy, chémia

RNDr. Zuzana Pös, PhD. Ústav klinického a translačného výskumu Biomedicínskeho centra SAV v Bratislave

8. Stavebníctvo, architektúra

Ing. Jakub Kraľovanec, Stavebná fakulta, Žilinská univerzita v Žiline

9. Poľnohospodárstvo, lesníctvo, drevárstvo

Ing. Marko Halo, Fakulta biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre

10. Filozofia, politológia, sociológia, pedagogika, história

Mgr. Oliver Zajac, PhD., Historický ústav SAV v Bratislave

11. Právo

Martin Pogádl, Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

12. Kultúra, umenie

Bc. Ladislav Palkovič, DIS, Hudobná a tanečná fakulta VŠMU v Bratislave

13. Šport

Samuel Baláž, Fakulta telesnej výchovy a športu, UK v Bratislave

Autor: Natália Stašíková

Poznáme laureátov Študentskej osobnosti Slovenska za akademický rok 2020/2021

Obsah súťaže Študentská osobnosť Slovenska. 14. apríla 2022 o 16:21

Sedemnásť ročník súťaže „Študentská osobnosť Slovenska“ spoznal svojich laureátov za akademický rok 2020/2021. Podujatie sa organizuje pod záštitou prezidentky SR pani Zuzany Čaputovej a pod odbornou garanciou Slovenskej rektorskej konferencie a Slovenskej akadémie vied. Porota pre posudzovanie nominácií bola zložená výlučne z odborníkov menovaných garantmi projektu. Cenu si laureáti v 13 kategóriach prevzali v Pálffyho paláci, v piatok 8.4.2022

Odborná porota tento rok vyberala úspešných študentov a mladých vedcov z 102 nominácií v trinástich kategóriách. Študentská osobnosť Slovenska je národná súťaž študentov 1, 2 a 3. stupňa vysokoškolského štúdia. Hlavným organizátorom projektu je občianske združenie JCI-Slovensko (Junior Chamber International - Slovakia).

Junior Chamber International - Slovakia je partnerskou organizáciou Junior Chamber International - jednej z najväčších organizácií na svete združujúcich mladých lídrov v jednotlivých krajinách. Svetová organizácia má 200 000 členov v 115 krajinách sveta. JCI - Slovensko organizuje rôzne aktivity na podporu talentovaných študentov na VŠ v SR ako aj mladých podnikateľov na Slovensku.

Ak chceš kúpiť byt, radšej si pohni. Realitní agenti prezradili, ako sa budú...

Zem zasiahne geomagnetická búrka. Priprav sa na možné...

Tomáš Szabó, odsúdený v prípade vraždy Jána Kuciaka, sa priznal. V...

Pribudli tisíce nakazených. V slovenskom zdravotníctve môže čoskoro nastať úpln...

Nemci zhabali superjachtu sestry ruského miliardára. Výrobná cena je viac ako...

Nestarnú, ale dozrievajú

Známa Piešťanka to vie roztočiť aj po stovke!

V tejto firme môžeš kariérne rásť každým rokom. Za päť rokov sa staneš aj manažérom

zdroj: Študentská osobnosť Slovenska

Absolútnym víťazom a teda TOP Študentskou osobnosťou Slovenska akad. roku 2020/2021 je :

Bc. Ladislav Palkovič, DIS, Hudobná a tanečná fakulta VŠMU v Bratislave

Bc. Ladislav Palkovič, DIS, je mladý, talentovaný klavirista, študent absolventského ročníka vysokoškolského štúdia II. stupňa na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Ladislav Palkovič ukončil bakalárske štúdium dirigovania zboru na Hudobnej a tanečnej fakulte Vysoké školy múzických umení v Bratislave u prof. Blanky Juhaňákovéj, ArtD v roku 2020. Následne nastúpil na magisterské štúdium do triedy prof. Ivana Gajana už ako študent študijného programu klávesové nástroje (hra na klavíri - koncertné zameranie). Už ako mladý klavirista vystupoval na koncertoch doma i v zahraničí a ako sólista spolupracoval so Štátnou filharmóniou Košice.

Ako sólista, ale aj komorný hráč sa predstavil na festivaloch súčasnej hudby v Košiciach (Ars Nova, Hudobné rezonancie). Pre RTVS v rámci relácií Hudba mladých a Štúdio mladých realizoval nahrávky skladieb Frederyka Chopina, Daria Milhauda, Klementa Slavického a Tomáša Nezkusila. V roku 2021 získal cenu Slovenskej rektorskej konferencie za umelecký výkon na národných i medzinárodných interpretačných súťažiach v hre na klavíri,

Zoznam získaných ocenení na medzinárodných hudobných súťažiach

■ GRAND PRIX - International Competition of Slavonic Music, 2018, Ostrava, Česká republika. (cca 150 účastníkov). **Ladislav Palkovič obdržal ocenenie absolútného víťaza celej súťaže, čoho súčasťou bolo taktiež pozvanie na koncertné vystúpenie na Medzinárodnom Festivale Slovenskej Hudby v roku 2019**

- cena - Franz Liszt Music Competition kategória D, 2018, Rím Taliansko
- cena - International Music Competition „Muzika be sienu“ 2018, kategória E, Druskininkai, Litva

3.cena - Energlo Piano Award 2018, kategória C, Gellenkirchen, Nemecko

- cena a titul absolútného víťaza kategórie E - XI Edition Music Competition City of Filadelfia, Special Prize Paolo Serrao, 2019, Filadelfia, Taliansko
- cena - „Grand Prize Virtuoso“ International Music Competition v kategórii Senior, 2019, Viedeň, Rakúsko
- cena - Amadeus Piano Competition 2019, kategória E, Lazise, Taliansko
- cena - Golden Classical Music Awards, 2020, New York, USA

- na online súťaži v New Yorku obdržal Ladislav Palkovič 1. cenu a pozvanie na debutový koncert v Carnegie Hall v sezóne 2021/2022.

Špeciálne ceny:

„Cena JCI-Slovensko za dôraz na ekológiu vo svojom odbore“ .Cenu získala **Ing. Michaela Horváthová, Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave**

„Cena BMW Slovenská republika za umenie“. Cenu získal **Bc. Ladislav Palkovič, DIS, Hudobná a tanečná fakulta VŠMU v Bratislave**

„Cena spoločnosti ABB (priemysel 4.0)“ - Cenu získal **Mgr. Peter Šichman z Elektrotechnického ústavu SAV v Bratislave.**

Víťazi (laureáti) vo všetkých 13 kategóriách:

1. Informatika a matematicko-fyzikálne vedy

Ing. Adam Šeliga, Stavebná fakulta , STU v Bratislave

2. Ekológia

Ing. Petra Cisková, PhD., Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici

3. Elektrotechnika, priemyselné technológie

Ing. Michaela Horváthová, Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave

4. Hutníctvo, strojárstvo, energetika

Ing. Michal Takáč, Fakulta BERG TU v Košiciach

5. Lekárske vedy

Ester Tomajková, Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach

6. Farmácia

PharmDr. Michaela Matušková , Farmaceutická fakulta UK v Bratislave

7. Prírodné vedy, chémia

RNDr. Zuzana Pös, PhD. Ústav klinického a translačného výskumu Biomedicínskeho centra SAV v Bratislave

8. Stavebníctvo, architektúra

Ing. Jakub Kraňovanec, Stavebná fakulta , Žilinská univerzita v Žiline

9. Poľnohospodárstvo, lesníctvo, drevárstvo

Ing. Marko Halo, Fakulta biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre

10. Filozofia, politológia, sociológia, pedagogika, história

Mgr. Oliver Zajac, PhD. , Historický ústav SAV v Bratislave

11. Právo

Martin Pogádl, Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

12. Kultúra, umenie

Bc. Ladislav Palkovič, DIS, Hudobná a tanečná fakulta VŠMU v Bratislave

13. Šport

Samuel Baláž, Fakulta telesnej výchovy a športu, UK v Bratislave

Výskumníčka Valkovičová: Pre vysoké školy je neraz dôležitejší dobrý imidž než utrpenie mladých ľudí

16. 4. 2022, 7:32, Zdroj: dennikn.sk, Vydavateľ: N Press, s.r.o., Autor: Jana Močková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 396 079 GRP: 8,80 OTS: 0,09 AVE: 1949 Eur

„Sexuálne obťažovanie zažívajú aj muži, ale zásadne ovplyvňuje najmä kvalitu života žien,“ hovorí pedagogička a výskumníčka Veronika Valkovičová zo Sociologického ústavu SAV, ktorá sa venuje oblasti verejných politík a sociálnych hnutí.

Skúma najmä sexuálne obťažovanie v akademickom prostredí a v zamestnaní. Výskum, na ktorom sa v posledných dvoch rokoch podieľala, preukázal, že až tri štvrtiny študentiek a študentov slovenských vysokých škôl sa počas štúdia stretli so sexuálnym obťažovaním. K riešeniu nahlásených prípadov došlo len v jednom percente prípadov.

Valkovičová v rozhovore hovorí aj tom,

prečo sa študenti zdráhajú sťažovať,

čo je grooming a ako sa prejavuje vo vysokoškolskom prostredí,

ako slovenské vysoké školy pristupujú k téme sexuálneho obťažovania

a čo v téme obťažovania ukázala „kauza“ Maroša Kramára.

Bol to pre vás očakávaný výsledok, keď ste zistili, že až tri štvrtiny študentov a študentiek vysokých škôl zažívajú sexuálne obťažovanie?

Do istej miery nás to prekvapilo. Výskum sme modelovali na základe výskumu, ktorý sa uskutočnil pred asi desiatimi rokmi v Česku. Očakávali sme, že prejavy znevažovania mužov a žien pre ich sexualitu, sexistické vtipy či zdieľanie sexuálneho materiálu budú pomerne časté, ale neočakávali sme, že až tak veľmi.

Slovenský výskum bol teda prekvapujúci najmä v tom, ako často sa s takýmto správaním mladí ľudia stretávajú. Dodaj však treba to, že sme nezohľadňovali len skúsenosť študentov a študentiek s prístupom pedagógov, ale aj iných študentov. Napriek tomu, že zo strany spolužiakov a spolužiačok bolo takéto správanie časté, nás priam ohúrili negatívne skúsenosti zo strany vyučujúcich. Bolo ich naozaj veľa.

Čím to je?

Faktorov je veľa, no jedným z nich je určite aj ten, že školy [lock]túto tému odmietajú. Stretli sme sa s tým aj vtedy, keď sme oslovovali fakulty, aby sa zapojili do prieskumu. Dostali sme rôzne zamietavé odpovede, zväčša bez relevantného argumentu. Prišla nám aj odpoveď, že „fakulta sa téme venuje, a preto chodiť nemusíme“.

Niektoré školy skrátka odmietajú zisťovať, či tam dochádza k sexuálnemu obťažovaniu, iné odmietajú priznať, že sa to naozaj deje, a odmietajú aj zodpovednosť za riešenie sexuálneho obťažovania, hoci im to spolu s prevenciou nariaďuje zákon. Ak má vedenie školy takýto odmietavý postoj, tak zväčša práve v týchto prípadoch to môže znamenať, že k obťažovaniu dochádza a je to verejným tajomstvom. Nechcú to však priznať, lebo sa boja, že by ich škola prišla o prestíž.

Prečítajte si

O prípade, ktorý pred rokmi otvoril tému sexuálneho obťažovania na vysokých školách a doteraz sa o ňom hovorilo len opatrne

Ako reagovali študenti a študentky, keď ste za nimi prišli? Majú povedomie o tom, čo všetko spadá pod sexuálne obťažovanie, a sú ochotní o tom hovoriť?

Všimli sme si veľmi vysoké povedomie o tom, že sexuálne obťažovanie je zakázané zákonom a že sa môžu obrátiť na súd. To je však na samostatnú debatu, keďže tá druhá informácia im je užitočná.

Pýtali sme sa na rôzne situácie, v ktorých sa mohli ocitnúť a ktoré napĺňali definíciu sexuálneho obťažovania. Predpokladám, že mnohí si možno až spätne uvedomili, že to, čo zažili, patrí k prejavom sexuálneho obťažovania. No zažila som aj situáciu, z ktorej som na základe reakcie pochopila, že som sa stretla s človekom, ktorý sa zrejme sexuálneho obťažovania dopúšťal, a počas vypĺňania dotazníka mu došlo, že to, čo robil, nebolo v poriadku. Bol to študent a začal po mne kričať niečo v tom zmysle, že „sme predsa mladí a je okej robiť také veci.“

Kde je teda jednoznačná hranica medzi tým, čo je v poriadku, a tým, čo už spadá pod sexuálne obťažovanie?

Často sa pri vzdelávaní alebo v bežnej konverzácii stretávam s otázkou, či už dnes muž nemôže kolegyni ani len otvoriť dvere, lebo to bude obťažovanie – a sama tento príklad aj rada používam.

Na to, aby správanie napĺňalo definíciu sexuálneho obťažovania, musí ísť o správanie, ktoré je sexuálnej alebo sexualizovanej povahy, je neželané, nechcené, zasahuje do dôstojnosti človeka a negatívne ovplyvňuje kvalitu života a práce. Ak kolega alebo študent otvorí dvere svojej spolužiačke alebo kolegyni, je to správanie, ktoré nás ovplyvňuje skôr pozitívne a veľmi zriedkavo má sexuálny podtón. Stretla som sa síce aj s prípadom, keď muž otvoril dvere a postavil sa do nich spôsobom, že žena sa musela tesne obšuchnúť, aby nimi prešla, ale tam nebol problém v samotnom otvorení dverí.

Veronika Valkovičová. Foto N – Tomáš Benedikovič

Pojem sexuálne obťažovanie zväzda k predstave, že ide len o konanie, ktoré je fyzického charakteru. Zhoduje sa to s vašimi skúsenosťami, že sexistické vtipy či poznámky nepovažujeme za obťažovanie?

Áno, stretávam sa s tým, že sexuálne obťažovanie musí byť niečo opakované a fyzické. Lenže ak si napríklad šéf zavolá zamestnankyňu do kancelárie a povie jej, že sa s ním buď vyspí, alebo má výpoveď, tak tam naozaj nie je rozhodujúce, koľkokrát sa takáto situácia odohrá.

Aj zákon nám hovorí, že sexuálne obťažovanie môže byť slovné aj fyzické správanie, ktoré vytvára nepriateľské a zstrašujúce prostredie. Ale sú, samozrejme, aj situácie, keď je kľúčové práve to, že sa situácia odohráva opakovane – napríklad sexistické vtipy alebo poznámky na výzor človeka. Ak im človek v škole alebo v práci čelí denne, má to veľký vplyv na to, ako bezpečne a rešpektovane sa cíti. Medzi dôsledkami sexuálneho obťažovania pritom môžu byť psychické problémy, úzkosti a depresívne prežívanie.

Spomenuli ste, že študenti a študentky vedia, že sa môžu obrátiť na súd, ale nie je to veľmi užitočná informácia. Prečo? A aká informácia by bola užitočnejšia?

Užitočnejšie by určite bolo, keby vedeli, že v prvom rade sa má problém riešiť tam, kde vzniká, a že za riešenie situácie je zodpovedná škola. Antidiskriminačný zákon, v ktorom sa nachádza sexuálne obťažovanie a na ktorý by sa mohli odvolať, by mal byť až posledná inštancia.

Aj z pohľadu školy je nerealistické, aby od 20-ročných mladých ľudí očakávala, že keď zažívajú sexuálne obťažovanie, tak si nájdu právnik a podajú žalobu na svoju školu a pedagógov, ktorí sú pre nich autority. Práve preto je dôležité, aby si školy vytvorili systém, v ktorom sa študenti a študentky budú cítiť bezpečne, budú vedieť, že ich škola vypočuje a bude ich problém riešiť. To je zároveň jeden z najväčších problémov.

Prečo?

Keď sa dnes pozriete na personálnu štruktúru vysokej školy, nájdete tam zväčša garanta študijného programu, študijné oddelenie, vedúceho katedry, dekanu, študijného poradcu a ďalších ľudí, ktorí sú zodpovední za vaše štúdiu, ale komu z nich nahlásite skúsenosť so sexuálnym obťažovaním? Vedeli by ste?

Vôbec.

Minimum ľudí dokáže takúto situáciu vyhodnotiť. Z výskumu pritom vieme, ako veľmi záleží na tom, ako na takúto skúsenosť reaguje organizácia. To ovplyvňuje jednak to, či sa človek bude ďalej domáhať spravodlivosti, ale aj to, ako sa s touto skúsenosťou sám vyrovná.

Lenže komu to povedať? Čo ak to povieť nesprávnej osobe? Čo sa potom bude diať? Čo ak sa začne vaša skúsenosť šíriť ďalej a vy nad ňou stratíte kontrolu? Navonok sa môže zdať, že v prostredí vysokých škôl je veľmi jednoduché sťažovať sa, ale v rámci hĺbkových rozhovorov s ľuďmi, ktorí zažívali sexuálne obťažovanie, sme sa veľmi často stretli so silnou nedôverou voči vedeniu. Títo ľudia majú pocit, že nikto nie je na ich strane.

Vo výskume ste zisťovali aj to, či školy riešili sťažnosti, ktoré k nim prišli. Čo z toho vyšlo?

Pamätám si to číslo presne, bolo to dvanásť prípadov, v ktorých sa sexuálne obťažovanie reálne riešilo, čo bolo len jedno percento z celkového počtu. Ukazuje nám to, že sexuálne obťažovanie je normalizované správanie. Stretli sme sa aj so skúsenosťou, že si študentky a študenti odovzdávali informácie typu „pozor na tohto človeka“ z ročníka do ročníka.

Výsledok výskumu nám v tomto smere hovorí to, že školy podnety neprijímajú alebo sa k nim ani nedostanú. Často sa stretávam s argumentmi typu: „My nemáme sťažnosti, takže sa sexuálne obťažovanie nedeje.“ Lenže to je veľmi naivný postoj. Školy by sa mali zamyslieť nad tým, či vôbec majú vytvorený systém, ktorý dovoľuje študentom a študentkám ísť a podať sťažnosť.

Koľko vysokých škôl na Slovensku takýto systém má?

Málo. Mnohé školy síce majú základné nástroje, ale nevyužívajú ich. Na viacerých školách existujú etické kódexy, ktoré zväčša odkazujú na antidiskriminačný zákon, no zďaleka nie všetky obsahujú explicitne pomenované sexuálne obťažovanie. Na etický kódex zvykne nadväzovať funkcia etickej rady alebo etického výboru, ktorý má podnety prijímať a preverovať, čo je už slušný základ, na ktorom môže

škola stavať. Jedna vec je však mať efektívne nástroje, druhá vec je informovať o nich, aby každý vedel, ako fungujú a čo sa s ich sťažnosťou bude diať.

Minulý rok vysoké školy na Slovensku začali intenzívnejšie riešiť tieto povinnosti aj pod vplyvom Európskej komisie a výskumného fondu Horizon Europe, čo je asi najlepší výskumný program, do ktorého môže byť fakulta alebo katedra zapojená. Už pred štyrmi rokmi fond stanovil podmienku, že pracovisko, ktoré chce žiadať peniaze na výskum od roku 2022, musí mať plán rodovej rovnosti. Jednou z očakávaných súčastí tohto plánu je aj eliminácia sexuálneho obťažovania a násillia. Posledné dva roky som sa preto často stretávala s ľuďmi z českých univerzít, ktoré tieto plány zavádzali. Na jeseň minulého roka sa prebudili aj slovenské univerzity, hoci máme aj zopár pozitívnych výnimiek, ktoré mali plán rodovej rovnosti už v minulosti, napríklad **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Čo školy najviac odrádza od toho, aby mali pojem sexuálneho obťažovania priamo v etickom kódexe? Obávajú sa, že potom by ho aj museli riešiť?

Stretla som sa aj s argumentom, že ak dajú definíciu sexuálneho obťažovania do etického kódexu, tak to môže poukazovať na to, že sa u nich sexuálne obťažovanie deje, prípadne to ľudí môže aj motivovať. Tento postoj by som asi najlepšie prirovnala k hasiacim prístrojom – neviem, či by ich umiestnenie v budove niekto zakázal pre to, aby sme neupozorňovali na to, že už niekedy horelo alebo by mohlo.

Pre mňa je to príklad toho, že školy si neuvedomujú, aké problematické je sexuálne obťažovanie a že reálne vedie k tomu, že ľudia odchádzajú zo školy, lebo nevidia iné riešenie.

Spomínali ste, že mladí ľudia na školách sa zväčša nesťažujú, lebo necítia dôveru vo vedenie. Čo ďalšie ich od toho odrádza?

Veľmi silným dôvodom je neistota – neistota toho, na koho sa obrátiť, až po to, aký výsledok to prinesie. Stretla som sa s prípadom, keď sa škola snažila problém riešiť tým, že pedagóg a študentku posadili za jeden stôl, nech si to vydiskutujú. Neviem si predstaviť, že by sa študentka mohla v takejto pozícii cítiť bezpečne a hovoriť o svojom prežívaní.

Ďalším zo silných dôvodov je strach. Existujú výskumy, ktoré zisťujú, čo si o sexuálnom obťažovaní myslia ľudia, ktorí ho nezažili. Keď sa majú vcítiť do príbehu a pozície osoby, ktorá je vystavená obťažovaniu, najčastejšie spomínajú pocit hnevu. Je to najčastejšie očakávaná reakcia, že keď sa človeku deje nejaká nepravosť, tak je nahnevaný. Lenže zvlášť pri sexuálnom obťažovaní je mimoriadne silnou emóciou práve strach, ktorý ľudí blokuje v tom, aby svoju situáciu riešili.

Strach z čoho?

Z rôznych vecí, od toho, či človeka vyhodí alebo mu „nedajú štátnicu“, až po to, či sa to s ním bude ťahať aj po vysokej škole a či to ovplyvní celú jeho kariéru. Je to strach o to, čo si o nás ostatní budú myslieť. Neverili by ste, ako často počúvam tie isté veci, ktoré ľudí odrádzali: „Čo si o mne pomyslia moji spolužiaci, keď sa budem sťažovať? Čo si o mne budú hovoriť iní vyučujúci? Nechcela som byť za hysterku/Nechcel som byť za divného.“

Snaha udržať si imidž samostatnej, suverénnej osoby, ktorá sa dokáže so všetkým vyrovnáť, je pre nás nesmierne dôležitá. A keď sa ocitneme v situácii, v ktorej cítime bezmocnosť, môže nás to totálne zablokovať. Častým riešením v takejto situácii je potom stratégia vyhýbania sa alebo odchodu zo školy. Neraz sme v rozhovoroch so študentkami počuli: Neviem, čo budem robiť, chcem z katedry odísť a ísť študovať inam.

Viacrát som sa stretla s tým, že aj ženy, ktoré sú dnes úspešné a rešpektované, sa boja o skúsenostiach so sexuálnym obťažovaním hovoriť, lebo majú obavu z toho, že sa to napokon otočí proti nim a že už navždy budú mať nálepku „obete“. Akú úlohu v celom tom procese zohráva pocit zlyhania?

Spomínam si na rozhovor s jednou ženou, ktorá nám povedala: Nechápem, ako sa mi to mohlo stať, veď som asertívna, profesionálka, dokážem riešiť množstvo vecí, ako je teda možné, že toto som vyriešiť nedokázala?

Dnes kladú aj niektoré smery feminizmu veľký dôraz na to, že ženy sú schopné uspieť v akejkoľvek situácii. Lenže prítom trochu zabúdame na to, že stále existujú aj situácie a podmienky, v ktorých je veľmi ťažké obstáť, nech je žena akákoľvek asertívna a schopná poradiť si. A je ťažké priznať si svoju zraniteľnosť, najmä pre ženy, ktoré majú pocit, že sa im nič také nemôže stať.

Aj preto je veľmi dôležité zdôrazňovať, že o sexuálnom obťažovaní by sme nemali hovoriť len ako o individuálnych zlyhaniach, ale poukazovať na to, že často je to systémový a rodovo podmienený problém v organizáciách či komunitách, čo situáciu robí ešte náročnejšou. Ak vás šéf pravidelne potľapkáva po zadku a vám je to síce nanajvýš nepríjemné, ale celý tím vám hovorí, že on je predsa taký, a od vás očakáva, že vy budete profesionálka a nie „hysterka“, že sa s tým vyrovnáte na úrovni, tu už naozaj nejde len o individuálne zlyhanie.

V nadväznosti na výskum teraz pracujete na hĺbkových rozhovoroch s ľuďmi, ktorí na školách zažili sexuálne obťažovanie. Je niečo, čo ich skúsenosti spája?

To, čo všetkých ľudí zažívajúcich sexuálne obťažovanie spája, je pocit, že to nechcú zažívať. Nechcú, aby sa im to dialo, nepotrebujú to v živote. Prišli niekam študovať alebo pracovať a nie zažívať obťažovanie.

To, ako sa k tomu kto postaví, je rôzne. Nieкто sa zverí svojmu partnerovi, partnerke, nieкто ide na študijné oddelenie, ale veľmi častou je už spomínaná stratégia vyhýbania sa. Je to však dlhodobu neudržateľné, najmä, ak je ten pedagóg napríklad školiteľom ich záverečnej práce.

Spomínali ste, že tieto rozhovory robíte iba so ženami. Prečo nie aj s mužmi?

Našu výzvu sme smerovali k mužom aj ženám, ale prihlásili sa nám iba ženy. Vysvetľujeme si to tým, že mužov od toho, aby hovorili o sexuálnom obťažovaní, blokujú rôzne spoločenské faktory a očakávania, akí by mali byť, čo by mali znieť a čo by im malo alebo nemalo byť príjemné.

Aj výskumy zo zahraničia nám ukazujú, že pre mužov je ťažšie hovoriť o týchto skúsenostiach pre rodové stereotypy. Celkovo je však iba malé percento ľudí, ktorí sa so skúsenosťou so sexuálnym obťažovaním niekomu zveria – bez ohľadu na pohlavie. Vo výskume sme zistili, že iba 21 percent ľudí, ktorí obťažovanie zažili, sa niekomu zverili, najčastejšie blízkym a spolužiakom. A z toho len jedna tretina boli muži. Sexuálne obťažovanie teda zažívajú aj muži, ale zásadne ovplyvňuje najmä kvalitu života žien.

Vnímate nejaké špecifiká či rozdiely medzi prípadmi obťažovania na školách a v zamestnaní?

Áno, vo vysokoškolskom prostredí sa stretávame s takzvaným groomingom, ktorý pôvodne ako termín vznikol v oblasti sexuálneho násillia na deťoch. V prostredí zamestnania sa s ním nestretávame často, ale na vysokých školách už ide o zásadný problém, ktorý aktívne riešia napríklad viaceré vysoké školy v Česku.

O čo ide?

Ide o situáciu, v ktorej pedagóg alebo pedagogička, teda človek, ktorý je starší a hierarchicky vyššie, vytvára zámerne prostredie dôvery. Snaží sa so študentom alebo študentkou vytvoriť vzťah, ktorý je veľmi otvorený, dôverný a starostlivý. Výsledkom groomingu je však sexuálny záujem, nie starostlivosť.

Môže sa to začať veľmi nenápadne: pedagóg školí vašu záverečnú prácu a navrhne, aby ste si vymenili čísla. Mne ako pedagogičke už bliká pri takomto postupe červené svetlo, ale študent alebo študentka to tak vôbec nemusia vnímať. Majú pocit, že pedagógovi na nich záleží, že ho zaujíma ich práca, že sa s nimi chce stretávať mimo školy, pozýva ich na kávu, na obed. Pre mladých ľudí je v tomto štádiu veľmi ťažké uvedomiť si, že to nie je v poriadku, až kým to nie je veľmi vážne. V rozhovoroch sme sa viackrát stretli s tým, že to takto šlo čoraz ďalej, až kým už napokon vôbec nešlo o štúdium alebo prácu, ale o výsostne súkromný vzťah, v ktorom napríklad pedagóg študentke hovoril, aký je nešťastný v manželstve a ako dobre sa cíti v jej spoločnosti. Keď to chcela zastaviť, pedagóg ju začal vydierať.

Ako sa takéto prípady zväčša končí?

Pre mladých ľudí je veľmi ťažké vyjsť z tejto situácie bez toho, aby sa obviňovali. Často sa pýtajú sami seba: Prečo som mu dala svoje číslo, prečo som s ním išla na obed? Lenže v tej chvíli, keď sa to deje, si ťažko ako študent uvedomíte, o čo ide a že sa to môže končiť sexuálnym nátlakom.

Študenti a študentky sa aj o týchto skúsenostiach boja hovoriť, lebo majú pocit, že im nikto neuverí, obávajú sa, že sa to otočí proti nim, lebo pedagóg ich obviní, že mu predsa sami dali číslo a šli s ním na kávu.

Sú prípady, v ktorých obeť o sebe navzájom nevedia a myslia si, že sa to deje iba im, ale sú aj prípady, keď je obťažovanie zo strany pedagóga priam verejným tajomstvom, o ktorom vie množstvo ľudí. Ako je možné, že sa to ani v takýchto prípadoch často nerieši?

Vztiahla by som to na prípad Larryho Nassara, lekára amerických gymnastiek. Doposiaľ ho zo sexuálneho násillia a obťažovania obvinilo viac ako 360 žien. Keď o tom prípade čítate, tak je neuveriteľne zarážajúce, koľko dospelých ľudí vedelo, že niečo nie je v poriadku, lebo mladé dievčatá rozprávali, ako sa ich dotýkal a čo im hovoril, ale nechávali si tieto informácie pre seba. Dôvodom, prečo to tak bolo, sa javí najmä to, že bol veľmi uznávaný a oceňovaný vo svojej práci. Ľuďom sa zdalo neuveriteľné, ako by mohol nieкто, kto má takú prestíž, robiť niečo zlé. Bolo jednoduchšie uveriť, že tie 15-ročné dievčatá si vymýšľajú.

Ak by sme to vztiahli na školy, v ich prípade zohráva v riešení či neriešení prípadov sexuálneho obťažovania veľkú úlohu aj snaha udržať si dobrý imidž a prestíž, ktoré sú pre školu neraz dôležitejšie než individuálne utrpenie mladých ľudí. Ako argument som už viackrát počula vetu, že predsa riešia závažnejšie problémy, vzdelávajú budúcich právnikov, budúcich lekárov, tak prečo s nimi chceme riešiť nejaké sexuálne obťažovanie?

Čo zažívajú ľudia, ktorí na obťažovanie v prostredí školy upozornili, a škola to aj naozaj riešila?

Keďže tých prípadov je tak veľmi málo, viem povedať skôr to, ako sa cítili tí, ktorí problém nahlásili, a škola to neriešila. Viackrát som sa stretla s takzvaným konceptom inštitucionálnej zrady. Dochádza k nej vtedy, keď organizácia, ktorá sa má postarať o človeka a chrániť ho, svojím konaním, respektíve nekonaním situáciu ešte zhorší.

S týmto javom sa v prostredí vysokých škôl stretávame často, keď sa deje sexuálne obťažovanie. Študentky a študenti podajú sťažnosť, ale nedostanú žiadnu pozitívnu odozvu ani podporu. Vieme, že v takýchto prípadoch sú dôsledky na ich psychické a fyzické zdravie rovnaké, ako keď dôjde k interpersonálnej zrade, teda keď ich dôveru zradí človek, ktorému sa zveria, a on koná opačne, než si to situácia vyžaduje. Čiže napríklad ich začne obviňovať z celej situácie alebo situáciu začne zľahčovať, že sa nič vážne nestalo a treba to pretrpieť. Skúsenosť s univerzitou, ktorá sťažnosť ignoruje, je veľmi podobná.

Pre ľudí, ktorí zažili sexuálne obťažovanie, je mimoriadne dôležité, aby mali vo svojom okolí podporu. Je to veľmi stigmatizujúca téma a nie je zriedkavé, že na svoju adresu počúvajú obviňujúce argumenty alebo bagatelizáciu toho, čo zažili. Preto treba, aby tento človek mal vo svojom okolí aspoň niekoho, kto uzná, že to, čo zažil, nebolo v poriadku.

Čo by mali robiť školy, ak chcú k obťažovaniu pristupovať správne?

Kľúčové je vzdelávanie. Každá organizácia, ktorá chce aktívne riešiť obťažovanie a prijať zaň zodpovednosť, by mala začať vzdelávaním – lebo mnohí dodnes nepoznajú základné pojmy ani proces, ako situáciu riešiť. Potom by mala uvažovať o tom, ako má nastavený systém sťažností, či je funkčný a či o ňom všetci v organizácii dobre vedia. Môžete mať aj ten najlepší systém, ale ak o ňom dostatočne neinformujete, je zbytočný. Niektoré školy dnes zavádzajú aj kariérne a psychologické poradenské centrá, čo je takisto dobrá cesta. Mnohí ľudia sa potrebujú dôverne porozprávať, uistiť sa, či to, čo zažívajú, je v poriadku alebo nie je.

Hovorili sme najmä o pedagógoch, ale z vášho výskumu vyplynulo, že sexuálne obťažovanie na školách často prichádza aj zo strany rovesníkov. Čo to hovorí o našej spoločnosti – ani mladá generácia so skúsenosťou s #metoo nie je iná než tá staršia?

Často si ľudia myslia, že sexuálne obťažovanie sa deje od nejakej konkrétnej skupiny ľudí, ale to všetko sú stereotypy, predpoklady. Aj z výskumov vieme, že neexistuje žiaden jasný profil človeka, dokonca ani vekový, ktorý pácha sexuálne násilie. Rovnako sa nedá povedať ani to, že by napríklad staršia generácia bola voči sexuálnemu obťažovaniu tolerantnejšia.

To, čo sme zaznamenali u mladých ľudí v našom prieskume a čo považujem za znepokojivé, je, že rôzne prejavy sexuálne invazívneho konania sú súčasťou každodenného správania a nadväzovania kontaktov. Napríklad skúsenosti študentiek s tým, že im spolužiak posielal sexuálne explicitné materiály, sú veľmi bežné. To isté platí napríklad o opakovanom pozývaní na rande, aj keď žena jasne vysloví svoj nezáujem. Medzi mladými ľuďmi sú tieto prejavy správania normalizované.

Nie je takéto správanie normalizované aj preto, že na Slovensku máme pomerne málo verejne známych prípadov sexuálneho obťažovania, ktoré by mali nejaké dôsledky a ktoré by mohli korigovať aj spoločenské normy?

Je fakt, že len zriedkavo sa v našich médiách stretávame s tým, že niekto konkrétny zažil alebo páchal sexuálne obťažovanie, a to do veľkej miery ovplyvňuje naše predstavy o tom, aké bežné je sexuálne obťažovanie, ale aj o tom, že je zakázané zákonom.

Vidíme to aj vo výsledkoch mediálneho monitoringu Slovenského národného strediska pre ľudské práva, ktorý zmapoval, ako sa na sexuálne obťažovanie pozerali slovenské médiá v roku 2020. Väčšina spravodajstva o incidentoch sexuálneho obťažovania prichádzala zo zahraničia a len menšia sa venovala slovenskému prostrediu. Spravodajstvo zo Slovenska sa však sexuálnemu obťažovaniu venovalo skôr všeobecne, bez pomenovania konkrétnych incidentov. Nechcem tým povedať, že si médiá nerobia dobre svoju prácu, iba to, aký skreslený obraz o sexuálnom obťažovaní to prináša. Nemôžeme sa tomu, samozrejme, čudovať. Málokto chce o svojej skúsenosti verejne hovoriť.

Vybavuje sa mi prípad, keď sa Maroš Kramár dotkol zadku maskérky. Čo si z neho slovenská spoločnosť odniesla?

Na úvod to poviem takto: To, čo sme videli na obrazovke televízie JOJ, nenaplnilo definíciu sexuálneho obťažovania, lebo osoba, ktorej sa to dialo, povedala, že jej to nebolo nepríjemné, a my to musíme rešpektovať. Sexuálne obťažovanie je obťažovaním vtedy, keď je to neželané a nepríjemné správanie.

Dôležité však bolo, že sa vôbec otvorila debata o tom, čo je sexuálne obťažovanie a ako sa človek môže brániť, zvlášť ak toto konanie prichádza od niekoho, kto má vysoký spoločenský status a je celebritou. To je téma, ktorá bola aj súčasťou #metoo – že ľudia sa môžu ocitnúť v podmienkach, ktoré prakticky nedovoľujú povedať, že niečo nie je v poriadku. Najmä ak sa boja o svoj príjem či o celú kariéru.

Maroš Kramár vtedy hovoril, že „je tu už dosť dlho na to, aby vedel, čo si môže a nemôže dovoliť“, ale čo muži, ktorí možno tiež roky mali spoločenský status, boli na čele firiem alebo katedrií a nechceli nikomu vedome ublížiť, no dnes si nemôžu byť úplne istí, či by ich správanie obstálo aj v dnešných normách. Majú oprávnený pocit, že to voči nim nie je úplne fér?

Verím, že ľudia majú schopnosť meniť sa a že vždy existuje šanca reflektovať svoje správanie a pozrieť sa na to, či to, čo bolo pred tridsiatimi rokmi profesionálne správanie, môže byť za profesionálne správanie považované aj dnes. Vždy je šanca postaviť sa k tomu celom – a predovšetkým aktívne riešiť sťažnosti, ktoré prichádzajú.

Lebo ak niekto dostane sťažnosť a reaguje na ňu spôsobom, že to sú nejaké nové veci, ktoré tu kedysi neboli, to nie je ospravedlnením. To isté platí pre organizácie, na ktoré sa zákon pozerá veľmi kriticky, ak odignorujú sťažnosť napríklad preto, lebo tam má niekto pocit, že sexuálne obťažovanie je len nejaký trend.

Ako veľmi sa posunuli hranice toho, čo bolo v minulosti akceptované a čo by už dnes neprešlo?

Vidíme to napríklad na výskumoch z 80. rokov, ktoré sa robili vo vysokoškolskom prostredí v Spojených štátoch v oblasti sexuálneho obťažovania. Medzera medzi tým, čo študenti zažívali a čo dokázali pomenovať ako sexuálne obťažovanie, bola obrovská, a to napriek tomu, že šlo o situácie, ktoré túto definíciu napĺňali, ako napríklad sexuálny nátlak či neželané sexuálne vtipy. Pred štyridsiatimi rokmi teda sexuálne obťažovanie tiež zažívali, ale sami ho tak nepomenovali. V našom výskume sa ukázalo, že táto medzera sa dnes veľmi zúžila a študenti majú značné scitlivenie v oblasti obťažovania, najmä zo strany pedagógov. Zvyšuje sa aj celková spoločenská citlivosť na to, čo je obťažovanie a čo ním nie je.

Smeruje to všetko k nastaveniu nových spoločenských noriem, v ktorých sa nám bude lepšie žiť?

Myslím, že sa to mení a že sme citlivejší. V rámci výskumu som sa venovala aj rozboru diskusií na sociálnych sieťach pod článkami o prípade Maroša Kramára, ktorý sme spomínali. A bola som príjemne prekvapená, ako často som sa stretávala s argumentmi a príspevkami, ktoré sa nepozerali na to, či je sexuálne obťažovanie problém alebo nie, ale aj na to, prečo je také správanie problematické a prečo majú niektorí ľudia komplikovanú pozíciu, aby to riešili.

Myslím, že #metoo viedlo jednak k zvýšeniu povedomia o sexuálnom obťažovaní, ale jednak k tomu, že to nie je iba problém zopár „zlých jablík“, ale veľkú úlohu na zvyšovaní povedomia máme všetci – ako členovia organizácií, inštitúcií, ako členovia komunit, v ktorých žijeme.

Nemusi to nevyhnutne viesť k tomu, že na Slovensku budeme mať viac žalôb týkajúcich sa sexuálneho obťažovania, ale zdá sa mi, že sme sa už dokázali posunúť od toho, že sa to vôbec deje a dokonca často, čo preukázal aj prieskum európskej agentúry pre základné práva, z ktorého vyplýva, že na Slovensku zažije sexuálne obťažovanie každá druhá žena od 15 rokov. Dúfam, že teraz už budeme hovoriť viac o tom, ako máme nastavené zákony a ako k riešeniu prípadov pristupujú inštitúcie.

Veronika Valkovičová. Foto N – Tomáš Benedikovič

Veronika Valkovičová

(1990)

je výskumníčka a pedagogička v oblasti verejných politík a sociálnych hnutí na Univerzite Komenského a na Slovenskej akadémii vied. Doktorát získala v spojenom doktorandskom programe na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského a na Fakulte sociálnych vied Univerzity v Antverpách. V Národnom projekte Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie na Inštitúte pre výskum práce a rodiny sa venovala oblasti sexuálneho obťažovania v akademickom prostredí a v zamestnaní.

Veronika Valkovičová. Foto N Ó Tomáš Benedikovič

Autor: Jana Močková

Slovensko

Komentáre

Vojna na Ukrajine

Koronavírus

Svet

Den

16. apríla 2022 9:32 [Rozhovory](#) [Sexuálne zneužívanie](#)

Výskumníčka Valkovičová: Pre vysoké školy je neraz dôležitejší dobrý imidž než utrpenie mladých ľudí

JANA MOČKOVÁ

Zapnúť články e-mailom

Veronika Valkovičová. Foto N – Tomáš Benedikovič

„Sexuálne obťažovanie zažívajú aj muži, ale zásadne ovplyvňuje najmä kvalitu života žien,“ hovorí pedagogička a výskumníčka Veronika Valkovičová zo Sociologického ústavu SAV, ktorá sa venuje oblasti verejných politík a sociálnych hnutí.

Skúma najmä sexuálne obťažovanie v akademickom prostredí a v zamestnaní. Výskum, na ktorom sa v posledných dvoch rokoch podieľala, preukázal, že až tri štvrtiny študentiek a študentov slovenských vysokých škôl sa počas štúdia stretli so sexuálnym obťažovaním. K riešeniu nahlásených prípadov došlo len v jednom percente prípadov.

Valkovičová v rozhovore hovorí aj tom,

- prečo sa študenti zdráhajú sťažovať,
- čo je grooming a ako sa prejavuje vo vysokoškolskom prostredí,
- ako slovenské vysoké školy pristupujú k téme sexuálneho obťažovania
- a čo v téme obťažovania ukázala „kauza“ Maroša Kramára.

Bol to pre vás očakávaný výsledok, keď ste zistili, že až tri štvrtiny študentov a študentiek vysokých škôl zažívajú sexuálne obťažovanie?

[*Odoberajte e-mailové upozornenia na nové články v rubrike **Rozhovory** e-mailom. [Aktivujte jedným kliknutím sem.](#)]*

Do istej miery nás to prekvapilo. Výskum sme modelovali na základe výskumu, ktorý sa uskutočnil pred asi desiatimi rokmi v Česku. Očakávali sme, že prejavy znevažovania mužov a žien pre ich sexualitu, sexistické utiny či zdieľanie sexuálneho materiálu budú pomere časté

sexistické výupy či zúčastnenie sexuálneho materiálu budú pomerne časté, ale neočakávali sme, že až tak veľmi.

Slovenský výskum bol teda prekvapujúci najmä v tom, ako často sa s takýmto správaním mladí ľudia stretávajú. Dodajť však treba to, že sme nezohľadňovali len skúsenosť študentov a študentiek s prístupom pedagógov, ale aj iných študentov. Napriek tomu, že zo strany spolužiakov a spolužiačok bolo takéto správanie časté, nás priam ohúrili negatívne skúsenosti zo strany vyučujúcich. Bolo ich naozaj veľa.

Čím to je?

Faktorov je veľa, no jedným z nich je určite aj ten, že školy túto tému odmietajú. Stretli sme sa s tým aj vtedy, keď sme oslovovali fakulty, aby sa zapojili do prieskumu. Dostali sme rôzne zamietavé odpovede, zväčša bez relevantného argumentu. Prišla nám aj odpoveď, že „fakulta sa téme venuje, a preto chodiť nemusíme“.

Niektoré školy skrátka odmietajú zisťovať, či tam dochádza k sexuálnemu obťažovaniu, iné odmietajú priznať, že sa to naozaj deje, a odmietajú aj zodpovednosť za riešenie sexuálneho obťažovania, hoci im to spolu s prevenciou nariaďuje zákon. Ak má vedenie školy takýto odmietavý postoj, tak zväčša práve v týchto prípadoch to môže znamenať, že k obťažovaniu dochádza a je to verejným tajomstvom. Nechcú to však priznať, lebo sa boja, že by ich škola prišla o prestíž.

Prečítajte si

**O prípade, ktorý pred rokmi otvoril
tému sexuálneho obťažovania na
vysokých školách a doteraz sa o ňom
hovorilo len opatrne**

Ako reagovali študenti a študentky keď ste za nimi prišli? Maiú

ako reagovať na situáciu a situáciu, keď ste sa nimi prvýkrát pýtajú povedomie o tom, čo všetko spadá pod sexuálne obťažovanie, a sú ochotní o tom hovoriť?

Všimli sme si veľmi vysoké povedomie o tom, že sexuálne obťažovanie je zakázané zákonom a že sa môžu obrátiť na súd. To je však na samostatnú debatu, keďže tá druhá informácia im je užitočná.

Pýtali sme sa na rôzne situácie, v ktorých sa mohli ocitnúť a ktoré napĺňali definíciu sexuálneho obťažovania. Predpokladám, že mnohí si možno až spätne uvedomili, že to, čo zažili, patrí k prejavom sexuálneho obťažovania. No zažila som aj situáciu, z ktorej som na základe reakcie pochopila, že som sa stretla s človekom, ktorý sa zrejme sexuálneho obťažovania dopúšťal, a počas vyplňania dotazníka mu došlo, že to, čo robil, nebolo v poriadku. Bol to študent a začal po mne kričať niečo v tom zmysle, že „sme predsa mladí a je okej robiť také veci.“

Kde je teda jednoznačná hranica medzi tým, čo je v poriadku, a tým, čo už spadá pod sexuálne obťažovanie?

Často sa pri vzdelávaní alebo v bežnej konverzácii stretávam s otázkou, či už dnes muž nemôže kolegyni ani len otvoriť dvere, lebo to bude obťažovanie – a sama tento príklad aj rada používam.

Na to, aby správanie napĺňalo definíciu sexuálneho obťažovania, musí ísť o správanie, ktoré je sexuálnej alebo sexualizovanej povahy, je neželané, nechcené, zasahuje do dôstojnosti človeka a negatívne ovplyvňuje kvalitu života a práce. Ak kolega alebo študent otvorí dvere svojej spolužiačke alebo kolegyni, je to správanie, ktoré nás ovplyvňuje skôr pozitívne a veľmi zriedkavo má sexuálny podtón. Stretla som sa síce aj s prípadom, keď muž otvoril dvere a postavil sa do nich spôsobom, že žena sa musela tesne obšuchnúť, aby nimi prešla, ale tam nebol problém v samotnom otvorení dverí.

Veronika Valkovičová. Foto N – Tomáš Benedikovič

Pojem sexuálne obťažovanie zvädza k predstave, že ide len o konanie, ktoré je fyzického charakteru. Zhoduje sa to s vašimi skúsenosťami, že sexistické vtipy či poznámky nepovažujeme za obťažovanie?

Áno, stretávam sa s tým, že sexuálne obťažovanie musí byť niečo opakované a fyzické. Lenže ak si napríklad šéf zavolá zamestnankyňu do kancelárie a povie jej, že sa s ním buď vyspí, alebo má výpoveď, tak tam naozaj nie je rozhodujúce, koľkokrát sa takáto situácia odohrá.

Aj zákon nám hovorí, že sexuálne obťažovanie môže byť slovné aj fyzické správanie, ktoré vytvára nepriateľské a zstrašujúce prostredie. Ale sú, samozrejme, aj situácie, keď je kľúčové práve to, že sa situácia odohráva opakovane – napríklad sexistické vtipy alebo poznámky na výzor človeka. Ak im človek v škole alebo v práci čelí denne, má to veľký vplyv na to, ako bezpečne a rešpektovane sa cíti. Medzi dôsledkami sexuálneho obťažovania pritom môžu byť nsvchické problémy, úzkosti

a depresívne prežívanie.

Spomenuli ste, že študenti a študentky vedia, že sa môžu obrátiť na súd, ale nie je to veľmi užitočná informácia. Prečo? A aká informácia by bola užitočnejšia?

Užitočnejšie by určite bolo, keby vedeli, že v prvom rade sa má problém riešiť tam, kde vzniká, a že za riešenie situácie je zodpovedná škola. Antidiskriminačný zákon, v ktorom sa nachádza sexuálne obťažovanie a na ktorý by sa mohli odvolať, by mal byť až posledná inštancia.

Aj z pohľadu školy je nerealistické, aby od 20-ročných mladých ľudí očakávala, že keď zažívajú sexuálne obťažovanie, tak si nájdu právnik a podajú žalobu na svoju školu a pedagógov, ktorí sú pre nich autority. Práve preto je dôležité, aby si školy vytvorili systém, v ktorom sa študenti a študentky budú cítiť bezpečne, budú vedieť, že ich škola vypočuje a bude ich problém riešiť. To je zároveň jeden z najväčších problémov.

Prečo?

Keď sa dnes pozriete na personálnu štruktúru vysokej školy, nájdete tam zväčša garanta študijného programu, študijné oddelenie, vedúceho katedry, dekanu, študijného poradcu a ďalších ľudí, ktorí sú zodpovední za vaše štúdiu, ale komu z nich nahlásite skúsenosť so sexuálnym obťažovaním? Vedeli by ste?

Vôbec.

Minimum ľudí dokáže takúto situáciu vyhodnotiť. Z výskumu pritom vieme, ako veľmi záleží na tom, ako na takúto skúsenosť reaguje organizácia. To ovplyvňuje jednak to, či sa človek bude ďalej domáhať

spravodlivosti, ale aj to, ako sa s touto skúsenosťou sám vyrovná.

Lenže komu to povedať? Čo ak to povieť nesprávnej osobe? Čo sa potom bude diať? Čo ak sa začne vaša skúsenosť šíriť ďalej a vy nad ňou stratíte kontrolu? Navonok sa môže zdať, že v prostredí vysokých škôl je veľmi jednoduché sťažovať sa, ale v rámci hĺbkových rozhovorov s ľuďmi, ktorí zažívali sexuálne obťažovanie, sme sa veľmi často stretli so silnou nedôverou voči vedeniu. Títo ľudia majú pocit, že nikto nie je na ich strane.

Vo výskume ste zisťovali aj to, či školy riešili sťažnosti, ktoré k nim prišli. Čo z toho vyšlo?

Pamätám si to číslo presne, bolo to dvanásť prípadov, v ktorých sa sexuálne obťažovanie reálne riešilo, čo bolo len jedno percento z celkového počtu. Ukazuje nám to, že sexuálne obťažovanie je normalizované správanie. Stretli sme sa aj so skúsenosťou, že si študentky a študenti odovzdávali informácie typu „pozor na tohto človeka“ z ročníka do ročníka.

Výsledok výskumu nám v tomto smere hovorí to, že školy podnety neprijímajú alebo sa k nim ani nedostanú. Často sa stretávam s argumentmi typu: „My nemáme sťažnosti, takže sa sexuálne obťažovanie nedeje.“ Lenže to je veľmi naivný postoj. Školy by sa mali zamyslieť nad tým, či vôbec majú vytvorený systém, ktorý dovoľuje študentom a študentkám prísť a podať sťažnosť.

Koľko vysokých škôl na Slovensku takýto systém má?

Málo. Mnohé školy síce majú základné nástroje, ale nevyužívajú ich. Na viacerých školách existujú etické kódexy, ktoré zväčša odkazujú na antidiskriminačný zákon, no zďaleka nie všetky obsahujú explicitne

pomenované sexuálne obťažovanie. Na etický kódex zvykne nadväzovať funkcia etickej rady alebo etického výboru, ktorý má podnety prijímať a preverovať, čo je už slušný základ, na ktorom môže škola stavať. Jedna vec je však mať efektívne nástroje, druhá vec je informovať o nich, aby každý vedel, ako fungujú a čo sa s ich sťažnosťou bude diať.

Minulý rok vysoké školy na Slovensku začali intenzívnejšie riešiť tieto povinnosti aj pod vplyvom Európskej komisie a výskumného fondu Horizon Europe, čo je asi najlepší výskumný program, do ktorého môže byť fakulta alebo katedra zapojená. Už pred štyrmi rokmi fond stanovil podmienku, že pracovisko, ktoré chce žiadať peniaze na výskum od roku 2022, musí mať plán rodovej rovnosti. Jednou z očakávaných súčastí tohto plánu je aj eliminácia sexuálneho obťažovania a násillia. Posledné dva roky som sa preto často stretávala s ľuďmi z českých univerzít, ktoré tieto plány zavádzali. Na jeseň minulého roka sa prebudili aj slovenské univerzity, hoci máme aj zopár pozitívnych výnimiek, ktoré mali plán rodovej rovnosti už v minulosti, napríklad Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

Čo školy najviac odrádza od toho, aby mali pojem sexuálneho obťažovania priamo v etickom kódexe? Obávajú sa, že potom by ho aj museli riešiť?

Stretla som sa aj s argumentom, že ak dajú definíciu sexuálneho obťažovania do etického kódexu, tak to môže poukazovať na to, že sa u nich sexuálne obťažovanie deje, prípadne to ľudí môže aj motivovať. Tento postoj by som asi najlepšie prirovnala k hasiacim prístrojom – neviem, či by ich umiestnenie v budove niekto zakázal pre to, aby sme neupozorňovali na to, že už niekedy horelo alebo by mohlo.

Pre mňa je to príklad toho, že školy si neuvedomujú, aké problematické je sexuálne obťažovanie a že reálne vedie k tomu, že ľudia odchádzajú zo škol. lebo nevidia iné riešenie.

Spomínali ste, že mladí ľudia na školách sa zväčša nestážujú, lebo necítia dôveru vo vedenie. Čo ďalšie ich od toho odrádza?

Veľmi silným dôvodom je neistota – neistota toho, na koho sa obrátiť, až po to, aký výsledok to prinesie. Stretla som sa s prípadom, keď sa škola snažila problém riešiť tým, že pedagóg a študentku posadili za jeden stôl, nech si to vydiskutujú. Nevieť si predstaviť, že by sa študentka mohla v takejto pozícii cítiť bezpečne a hovoriť o svojom prežívaní.

Ďalším zo silných dôvodov je strach. Existujú výskumy, ktoré zisťujú, čo si o sexuálnom obťažovaní myslia ľudia, ktorí ho nezažili. Keď sa majú vcítiť do príbehu a pozície osoby, ktorá je vystavená obťažovaniu, najčastejšie spomínajú pocit hnevu. Je to najčastejšie očakávaná reakcia, že keď sa človeku deje nejaká nepravosť, tak je nahnevaný. Lenže zvlášť pri sexuálnom obťažovaní je mimoriadne silnou emóciou práve strach, ktorý ľudí blokuje v tom, aby svoju situáciu riešili.

Strach z čoho?

Z rôznych vecí, od toho, či človeka vyhodí alebo mu „nedajú štátnicu“, až po to, či sa to s ním bude ťahať aj po vysokej škole a či to ovplyvní celú jeho kariéru. Je to strach o to, čo si o nás ostatní budú myslieť. Neverili by ste, ako často počúvam tie isté veci, ktoré ľudí odrádzali: „Čo si o mne pomyslia moji spolužiaci, keď sa budem sťažovať? Čo si o mne budú hovoriť iní vyučujúci? Nechcela som byť za hysterku/Nechcel som byť za divného.“

Snaha udržať si imidž samostatnej, suverénnej osoby, ktorá sa dokáže so všetkým vyrovnáť, je pre nás nesmierne dôležitá. A keď sa ocitneme v situácii, v ktorej cítime bezmocnosť, môže nás to totálne zablokováť. Častým riešením v takejto situácii je potom stratégia vyhýbania sa alebo

odchodu zo školy. Neraz sme v rozhovoroch so študentkami počuli: Neviem, čo budem robiť, chcem z katedry odísť a ísť študovať inam.

Viacrát som sa stretla s tým, že aj ženy, ktoré sú dnes úspešné a rešpektované, sa boja o skúsenostiach so sexuálnym obťažovaním hovoriť, lebo majú obavu z toho, že sa to napokon otočí proti nim a že už navždy budú mať nálepku „obete“. Akú úlohu v celom tom procese zohráva pocit zlyhania?

Spomínam si na rozhovor s jednou ženou, ktorá nám povedala: Nechápem, ako sa mi to mohlo stať, veď som asertívna, profesionálka, dokážem riešiť množstvo vecí, ako je teda možné, že toto som vyriešiť nedokázala?

Dnes kladú aj niektoré smery feminizmu veľký dôraz na to, že ženy sú schopné uspieť v akejkoľvek situácii. Lenže pritom trochu zabúdame na to, že stále existujú aj situácie a podmienky, v ktorých je veľmi ťažké obstať, nech je žena akákoľvek asertívna a schopná poradiť si. A je ťažké priznať si svoju zraniteľnosť, najmä pre ženy, ktoré majú pocit, že sa im nič také nemôže stať.

Aj preto je veľmi dôležité zdôrazňovať, že o sexuálnom obťažovaní by sme nemali hovoriť len ako o individuálnych zlyhaniach, ale poukazovať na to, že často je to systémový a rodovo podmienený problém v organizáciách či komunitách, čo situáciu robí ešte náročnejšou. Ak vás šéf pravidelne potľapkáva po zadku a vám je to síce nanajvýš nepríjemné, ale celý tím vám hovorí, že on je predsa taký, a od vás očakáva, že vy budete profesionálka a nie „hysterka“, že sa s tým vyrovnáte na úrovni, tu už naozaj nejde len o individuálne zlyhanie.

V nadväznosti na výskum teraz pracujete na hĺbkových rozhovoroch s ľuďmi, ktorí na školách zažili sexuálne obťažovanie. Je niečo, čo ich

skusenosti spaja?

To, čo všetkých ľudí zažívajúcich sexuálne obťažovanie spája, je pocit, že to nechcú zažívať. Nechcú, aby sa im to dialo, nepotrebujú to v živote. Prišli niekam študovať alebo pracovať a nie zažívať obťažovanie.

To, ako sa k tomu kto postaví, je rôzne. Nieкто sa zverí svojmu partnerovi, partnerke, nieкто ide na študijné oddelenie, ale veľmi častou je už spomínaná stratégia vyhýbania sa. Je to však dlhodobou neudržateľné, najmä, ak je ten pedagóg napríklad školiteľom ich záverečnej práce.

Spomínali ste, že tieto rozhovory robíte iba so ženami. Prečo nie aj s mužmi?

Našu výzvu sme smerovali k mužom aj ženám, ale prihlásili sa nám iba ženy. Vysvetľujeme si to tým, že mužov od toho, aby hovorili o sexuálnom obťažovaní, blokujú rôzne spoločenské faktory a očakávania, akí by mali byť, čo by mali znieť a čo by im malo alebo nemalo byť príjemné.

Aj výskumy zo zahraničia nám ukazujú, že pre mužov je ťažšie hovoriť o týchto skúsenostiach pre rodové stereotypy. Celkovo je však iba malé percento ľudí, ktorí sa so skúsenosťou so sexuálnym obťažovaním niekomu zveria – bez ohľadu na pohlavie. Vo výskume sme zistili, že iba 21 percent ľudí, ktorí obťažovanie zažili, sa niekomu zverili, najčastejšie blízkym a spolužiakom. A z toho len jedna tretina boli muži. Sexuálne obťažovanie teda zažívajú aj muži, ale zásadne ovplyvňuje najmä kvalitu života žien.

Vnímate nejaké špecifiká či rozdiely medzi prípadmi obťažovania na školách a v zamestnaní?

Áno, vo vysokoškolskom prostredí sa stretávame s takzvaným groomingom, ktorý pôvodne ako termín vznikol v oblasti sexuálneho násillia na deťoch. V prostredí zamestnania sa s ním nestretávame často, ale na vysokých školách už ide o zásadný problém, ktorý aktívne riešia napríklad viaceré vysoké školy v Česku.

O čo ide?

Ide o situáciu, v ktorej pedagóg alebo pedagogička, teda človek, ktorý je starší a hierarchicky vyššie, vytvára zámerne prostredie dôvery. Snaží sa so študentom alebo študentkou vytvoriť vzťah, ktorý je veľmi otvorený, dôverný a starostlivý. Výsledkom groomingu je však sexuálny záujem, nie starostlivosť.

Môže sa to začať veľmi nenápadne: pedagóg školí vašu záverečnú prácu a navrhne, aby ste si vymenili čísla. Mne ako pedagogičke už bliká pri takomto postupe červené svetlo, ale študent alebo študentka to tak vôbec nemusia vnímať. Majú pocit, že pedagógovi na nich záleží, že ho zaujíma ich práca, že sa s nimi chce stretávať mimo školy, pozýva ich na kávu, na obed. Pre mladých ľudí je v tomto štádiu veľmi ťažké uvedomiť si, že to nie je v poriadku, až kým to nie je veľmi vážne. V rozhovoroch sme sa viackrát stretli s tým, že to takto šlo čoraz ďalej, až kým už napokon vôbec nešlo o štúdium alebo prácu, ale o výsostne súkromný vzťah, v ktorom napríklad pedagóg študentke hovoril, aký je nešťastný v manželstve a ako dobre sa cíti v jej spoločnosti. Keď to chcela zastaviť, pedagóg ju začal vydierať.

Ako sa takýto prípad zväčša končí?

Pre mladých ľudí je veľmi ťažké vyjsť z tejto situácie bez toho, aby sa obviňovali. Často sa pýtajú sami seba: Prečo som mu dala svoje číslo, prečo som s ním išla na obed? Lenže v tej chvíli, keď sa to deje, si ťažko

ako študent uvedomíte, o čo ide a že sa to môže končiť sexuálnym nátlakom.

Študenti a študentky sa aj o týchto skúsenostiach boja hovoriť, lebo majú pocit, že im nikto neuverí, obávajú sa, že sa to otočí proti nim, lebo pedagóg ich obviní, že mu predsa sami dali číslo a šli s ním na kávu.

Sú prípady, v ktorých obeť o sebe navzájom nevedia a myslia si, že sa to deje iba im, ale sú aj prípady, keď je obťažovanie zo strany pedagóga priam verejným tajomstvom, o ktorom vie množstvo ľudí. Ako je možné, že sa to ani v takýchto prípadoch často nerieši?

Vztiahla by som to na prípad Larryho Nassara, lekára amerických gymnastiek. Doposiaľ ho zo sexuálneho násillia a obťažovania obvinilo viac ako 360 žien. Keď o tom prípade čítate, tak je neuveriteľne zarážajúce, koľko dospelých ľudí vedelo, že niečo nie je v poriadku, lebo mladé dievčatá rozprávali, ako sa ich dotýkal a čo im hovoril, ale nechávali si tieto informácie pre seba. Dôvodom, prečo to tak bolo, sa javí najmä to, že bol veľmi uznávaný a oceňovaný vo svojej práci. Ľuďom sa zdalo neuveriteľné, ako by mohol niekto, kto má takú prestíž, robiť niečo zlé. Bolo jednoduchšie uveriť, že tie 15-ročné dievčatá si vymýšľajú.

Ak by sme to vztiahli na školy, v ich prípade zohráva v riešení či neriešení prípadov sexuálneho obťažovania veľkú úlohu aj snaha udržať si dobrý imidž a prestíž, ktoré sú pre školu neraz dôležitejšie než individuálne utrpenie mladých ľudí. Ako argument som už viackrát počula vetu, že predsa riešia závažnejšie problémy, vzdelávajú budúcich právnikov, budúcich lekárov, tak prečo s nimi chceme riešiť nejaké sexuálne obťažovanie?

Čo zažívajú ľudia, ktorí na obťažovanie v prostredí školy upozornili, a škola to aj naozaj riešila?

Keďže tých prípadov je tak veľmi málo, viem povedať skôr to, ako sa cítili tí, ktorí problém nahlásili, a škola to neriešila. Viackrát som sa stretla s takzvaným konceptom inštitucionálnej zrady. Dochádza k nej vtedy, keď organizácia, ktorá sa má postarať o človeka a chrániť ho, svojím konaním, respektíve nekonaním situáciu ešte zhorší.

S týmto javom sa v prostredí vysokých škôl stretávame často, keď sa deje sexuálne obťažovanie. Študentky a študenti podajú sťažnosť, ale nedostanú žiadnu pozitívnu odozvu ani podporu. Vieme, že v takýchto prípadoch sú dôsledky na ich psychické a fyzické zdravie rovnaké, ako keď dôjde k interpersonálnej zrade, teda keď ich dôveru zradí človek, ktorému sa zveria, a on koná opačne, než si to situácia vyžaduje. Čiže napríklad ich začne obviňovať z celej situácie alebo situáciu začne zľahčovať, že sa nič vážne nestalo a treba to pretrpieť. Skúsenosť s univerzitou, ktorá sťažnosť ignoruje, je veľmi podobná.

Pre ľudí, ktorí zažili sexuálne obťažovanie, je mimoriadne dôležité, aby mali vo svojom okolí podporu. Je to veľmi stigmatizujúca téma a nie je zriedkavé, že na svoju adresu počúvajú obviňujúce argumenty alebo bagatelizáciu toho, čo zažili. Preto treba, aby tento človek mal vo svojom okolí aspoň niekoho, kto uzná, že to, čo zažil, nebolo v poriadku.

Čo by mali robiť školy, ak chcú k obťažovaniu pristupovať správne?

Kľúčové je vzdelávanie. Každá organizácia, ktorá chce aktívne riešiť obťažovanie a prijať zaň zodpovednosť, by mala začať vzdelávaním – lebo mnohí dodnes nepoznajú základné pojmy ani proces, ako situáciu riešiť. Potom by mala uvažovať o tom, ako má nastavený systém sťažností, či je funkčný a či o ňom všetci v organizácii dobre vedia. Môžete mať aj ten najlepší systém, ale ak o ňom dostatočne neinformujete, je zbytočný. Niektoré školy dnes zavádzajú aj kariérne a psychologické poradenské centrá. čo je takisto dobrá cesta. Mnohí

ľudia sa potrebujú dôverne porozprávať, uistiť sa, či to, čo zažívajú, je v poriadku alebo nie je.

Hovorili sme najmä o pedagógoch, ale z vášho výskumu vyplynulo, že sexuálne obťažovanie na školách často prichádza aj zo strany rovesníkov. Čo to hovorí o našej spoločnosti – ani mladá generácia so skúsenosťou s #metoo nie je iná než tá staršia?

Často si ľudia myslia, že sexuálne obťažovanie sa deje od nejakej konkrétnej skupiny ľudí, ale to všetko sú stereotypy, predpoklady. Aj z výskumov vieme, že neexistuje žiaden jasný profil človeka, dokonca ani vekový, ktorý pácha sexuálne násilie. Rovnako sa nedá povedať ani to, že by napríklad staršia generácia bola voči sexuálnemu obťažovaniu tolerantnejšia.

To, čo sme zaznamenali u mladých ľudí v našom prieskume a čo považujem za znepokojivé, je, že rôzne prejavy sexuálne invazívneho konania sú súčasťou každodenného správania a nadväzovania kontaktov. Napríklad skúsenosti študentiek s tým, že im spolužiak posielal sexuálne explicitné materiály, sú veľmi bežné. To isté platí napríklad o opakovanom pozývaní na rande, aj keď žena jasne vysloví svoj nezáujem. Medzi mladými ľuďmi sú tieto prejavy správania normalizované.

Nie je takéto správanie normalizované aj preto, že na Slovensku máme pomerne málo verejne známych prípadov sexuálneho obťažovania, ktoré by mali nejaké dôsledky a ktoré by mohli korigovať aj spoločenské normy?

Je fakt, že len zriedkavo sa v našich médiách stretávame s tým, že niekto konkrétny zažil alebo páchal sexuálne obťažovanie, a to do veľkej miery ovplyvňuje naše predstavy o tom, aké bežné je sexuálne obťažovanie, ale

aj o tom, že je zakázané zákonom.

Vidíme to aj vo výsledkoch mediálneho monitoringu Slovenského národného strediska pre ľudské práva, ktorý zmapoval, ako sa na sexuálne obťažovanie pozerali slovenské médiá v roku 2020. Väčšina spravodajstva o incidentoch sexuálneho obťažovania prichádzala zo zahraničia a len menšia sa venovala slovenskému prostrediu.

Spravodajstvo zo Slovenska sa však sexuálnemu obťažovaniu venovalo skôr všeobecne, bez pomenovania konkrétnych incidentov. Nechcem tým povedať, že si médiá nerobia dobre svoju prácu, iba to, aký skreslený obraz o sexuálnom obťažovaní to prináša. Nemôžeme sa tomu, samozrejme, čudovať. Málokto chce o svojej skúsenosti verejne hovoriť.

Vybavuje sa mi prípad, keď sa Maroš Kramár dotkol zadku maskérky. Čo si z neho slovenská spoločnosť odniesla?

Na úvod to poviem takto: To, čo sme videli na obrazovke televízie JOJ, nenaplnilo definíciu sexuálneho obťažovania, lebo osoba, ktorej sa to dialo, povedala, že jej to nebolo nepríjemné, a my to musíme rešpektovať. Sexuálne obťažovanie je obťažovaním vtedy, keď je to neželané a nepríjemné správanie.

Dôležité však bolo, že sa vôbec otvorila debata o tom, čo je sexuálne obťažovanie a ako sa človek môže brániť, zvlášť ak toto konanie prichádza od niekoho, kto má vysoký spoločenský status a je celebritou. To je téma, ktorá bola aj súčasťou #metoo – že ľudia sa môžu ocitnúť v podmienkach, ktoré prakticky nedovoľujú povedať, že niečo nie je v poriadku. Najmä ak sa boja o svoj príjem či o celú kariéru.

Maroš Kramár vtedy hovoril, že „je tu už dosť dlho na to, aby vedel, čo si môže a nemôže dovoliť“, ale čo muži, ktorí možno tiež roky

mali spoločensky status, boli na cele priem alebo katedier a nechceli nikomu vedome ublížiť, no dnes si nemôžu byť úplne istí, či by ich správanie obstálo aj v dnešných normách. Majú oprávnený pocit, že to voči nim nie je úplne fér?

Verím, že ľudia majú schopnosť meniť sa a že vždy existuje šanca reflektovať svoje správanie a pozrieť sa na to, či to, čo bolo pred tridsiatimi rokmi profesionálne správanie, môže byť za profesionálne správanie považované aj dnes. Vždy je šanca postaviť sa k tomu čelom – a predovšetkým aktívne riešiť sťažnosti, ktoré prichádzajú.

Lebo ak niekto dostane sťažnosť a reaguje na ňu spôsobom, že to sú nejaké nové veci, ktoré tu kedysi neboli, to nie je ospravedlnením. To isté platí pre organizácie, na ktoré sa zákon pozerá veľmi kriticky, ak odignorujú sťažnosť napríklad preto, lebo tam má niekto pocit, že sexuálne obťažovanie je len nejaký trend.

Ako veľmi sa posunuli hranice toho, čo bolo v minulosti akceptované a čo by už dnes neprešlo?

Vidíme to napríklad na výskumoch z 80. rokov, ktoré sa robili vo vysokoškolskom prostredí v Spojených štátoch v oblasti sexuálneho obťažovania. Medzera medzi tým, čo študenti zažívali a čo dokázali pomenovať ako sexuálne obťažovanie, bola obrovská, a to napriek tomu, že šlo o situácie, ktoré túto definíciu napĺňali, ako napríklad sexuálny nátlak či neželané sexuálne vtipy. Pred štyridsiatimi rokmi teda sexuálne obťažovanie tiež zažívali, ale sami ho tak nepomenovali. V našom výskume sa ukázalo, že táto medzera sa dnes veľmi zúžila a študenti majú značné scitlivenie v oblasti obťažovania, najmä zo strany pedagógov. Zvyšuje sa aj celková spoločenská citlivosť na to, čo je obťažovanie a čo ním nie je.

Smeruje to všetko k nastaveniu nových spoločenských noriem.

v ktorých sa nám bude lepšie žiť?

Myslím, že sa to mení a že sme citlivejší. V rámci výskumu som sa venovala aj rozboru diskusií na sociálnych sieťach pod článkami o prípade Maroša Kramára, ktorý sme spomínali. A bola som príjemne prekvapená, ako často som sa stretávala s argumentmi a príspevkami, ktoré sa nepozerali na to, či je sexuálne obťažovanie problém alebo nie, ale aj na to, prečo je také správanie problematické a prečo majú niektorí ľudia komplikovanú pozíciu, aby to riešili.

Myslím, že #metoo viedlo jednak k zvýšeniu povedomia o sexuálnom obťažovaní, ale jednak k tomu, že to nie je iba problém zopár „zlých jabĺk“, ale veľkú úlohu na zvyšovaní povedomia máme všetci – ako členovia organizácií, inštitúcií, ako členovia komunit, v ktorých žijeme.

Nemusí to nevyhnutne viesť k tomu, že na Slovensku budeme mať viac žalôb týkajúcich sa sexuálneho obťažovania, ale zdá sa mi, že sme sa už dokázali posunúť od toho, že sa to vôbec deje a dokonca často, čo preukázal aj prieskum európskej agentúry pre základné práva, z ktorého vyplýva, že na Slovensku zažije sexuálne obťažovanie každá druhá žena od 15 rokov. Dúfam, že teraz už budeme hovoriť viac o tom, ako máme nastavené zákony a ako k riešeniu prípadov pristupujú inštitúcie.

Veronika Valkovičová. Foto N – Tomáš Benedikovič

Veronika Valkovičová

(1990)

je výskumníčka a pedagogička v oblasti verejných politík a sociálnych hnutí na Univerzite Komenského a na Slovenskej akadémii vied. Doktorát získala v spojenom doktorandskom programe na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského a na Fakulte sociálnych vied Univerzity v Antverpách. V Národnom projekte Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie na Inštitúte pre výskum práce a rodiny sa venovala oblasti sexuálneho obťažovania v akademickom prostredí a v zamestnaní.

Máte pripomienku alebo ste našli chybu? Prosíme, napíšte na pripomienky@dennikn.sk.

ZDIEĽAŤ ODOMKNÚŤ ČÍTAŤ NESKÔR

Košická župa ocení ľudí, ktorých prácu poznajú aj za hranicami [🔗](#)

📅 16. 4. 2022, 11:43, Zdroj: [slovenskyreporter.sk](#) [🔗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 226 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 32 Eur

115

16.04.2022

4 Minút čítania

Košice: Ocenenia Košického samosprávneho kraja si prevezme 15 osobností a 6 kolektívov. Veľkolepý galavečer sa bude konať 23. apríla v Štátnom divadle Košice.

Košický samosprávny kraj už čoskoro ocení jednotlivcov aj kolektívy, ktorých tváre možno nepoznáme z televíznych obrazoviek či titulok novin, no ich práca je známa aj za hranicami našej krajiny. Pôjde o osobnosti, ktorých príbehy sú inšpiráciou pre spoločnosť. „Svetový rekord v športe, tisíc vedeckých citácií, najhranejšie skladby, najobľúbenejšia učiteľka, lekári aj vedci ale aj obetaví dobrovoľníci. So samozrejmosťou môžem povedať, že o výnimočných ľuďoch v našej župe nemáme núdzu. Tento rok oceníme 15 výnimočných osobností a 6 kolektívov, všetci sú symbolom svedomitej práce, šikovnosti a nadania. Aj preto si zaslúžia náš obdiv aj poďakovanie,“ povedal predseda Košického samosprávneho kraja Rastislav Trnka.

Vyhlasenie verejných ocenení Košického samosprávneho kraja bude už tradične sprevádzať slávnostný galaprogram. Veľkolepý galavečer sa bude konať 23. apríla v Štátnom divadle v Košiciach. Živé vysielanie z oceňovania bude vysielané aj na facebookovej stránke Košického samosprávneho kraja od 16.00 hod.

Ocenený bude režisér, podnikateľ, herečka i biotechnologička

Z Čestnej ceny predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 sa môže tešiť režisér a dokumentarista Peter Kerekes, vizionár a zakladateľ spoločnosti Antik Telecom Igor Kolla, ktorý stojí za projektmi smartcity, inteligentná domácnosť, bikesharing, či biotechnologička Darina Štyriaková. „Každé ocenenie je pre mňa pocta a zadosťučinenie. Som rada, ak niekto dokáže oceniť inováčné technológie. Vďaka tomu sa dokážeme dostať viac do povedomia. Naša firma je známa na európskych univerzitách či centrách, ale doma nie. Dúfam, že to zmeníme.“ Cenu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 si prevezme napríklad prednosta Kliniky liečebnej rehabilitácie Nemocnice AGEL Košice – Šaca. Za 20 rokov, počas ktorých bol primárom, sa klinika posunula výrazne dopredu. „Keď som prišiel pracovne do Košíc, nastúpil som do rozbehnutého kolektívu, ktorý už čosi znamenal. Fyzioterapia je kolektívna práca a za jej úspešnými výsledkami tiež stojí pochopenie,“ dodáva Želinský. Cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 si z rúk predsedu Rastislava Trnku preberie napríklad maliar, ilustrátor kníh a autor dokumentárnych filmov Zoltán Nagy aj veterinársky odborník Ján Danko. „Nikdy som po oceneniach nebažil. Svoju prácu robím z iných dôvodov. Stále hovorím – príroda mi dala nohy a nie krídla, preto sa snažím chodiť po zemi a nelietat,“ povedal.

Cenu „in memoriam“ získa Janko Borodáč

Podobne ako minulý aj tento župa udelí špeciálne ocenenie – Historická osobnosť regiónu. Ocenenie sa udeľuje „in memoriam“ osobnostiam, ktoré svojim celoživotným prínosom významne ovplyvnili historický vývoj v Košickom kraji. Tentoraz cenu získa Ján Borodáč za založenie Východoslovenského národného divadla v Košiciach v povojnových rokoch ako druhého národného divadla na Slovensku a za výchovu celej generácie umelcov divadelných súborov činohry, opery a baletu v košickom divadle.

Cena Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Juraj Ciberej, vysokoškolský pedagóg, vedec a zoológ

Folklórna skupina JADLOVEC Margecany

Klinika infektológie a cestovnej medicíny UNLP Košice a LF **UPJŠ** Košice, kolektív zdravotníkov aj nezdravotníckeho personálu

Jozef Suchoža, bývalý dekan Právnickej fakulty **UPJŠ**

Ludovít Želinský, prednosta Kliniky liečebnej rehabilitácie Nemocnice AGEL Košice – Šaca

Cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Ján Danko, vedúci katedry anatómie, histológie a fyziológie UVLF

Marilena Halászová a Amdrej Halász, in memoriam – choreografi a taneční pedagógovia

Tomáš Havlík, pedagóg a priekopník environmentálneho zmýšľania, spracovania

a recyklácie surovín a odpadov ekologickými postupmi

Ján Imrich -zakladateľ špičkového laboratória NMR (nukleárnej magnetickej rezonančnej) spektroskopie, iniciátor vybudovania Národného NMR centra SR na kľúčových univerzitách a SAV

Nagy „Enzoe“ Zoltán – maliar, ilustrátor kníh a regionálnych novín, člen rôznych porôt, umeleckých združení

Čestná cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Dobrovoľnícke centrum KSK

Beáta Drotárová, herečka

Lubica Fedorová, učiteľka

Karpatská nadácia, n. o.

Igor Kolla, generálny riaditeľ Antik Telecom

Peter Kerekes, režisér

Maják nádeje, o. z.

No Name, hudobná skupina

Darina Štyriaková, biotechnologička

Alexander Vaško ml., športovec

Historická osobnosť regiónu

Ján Borodáč, herec, dramaturg, prekladateľ, divadelný režisér

Zdroj: KSK, NN

Share

Autor: no vo

Covid-19

Krimi

Slovensko

Svet

Šport

Eva Černá

Videa

Rozhovory

Košická župa ocení ľudí, ktorých prácu poznajú aj za hranicami

📅 102 · Redaktor: no vo 18.04.2022

OSOBNOS KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO

Košice: Ocenenia Košického samosprávneho kraja si prevezme 15 osobností a 6 kolektívov. Veľkolepý galavečer sa bude konať 23. apríla v Štátnom divadle Košice.

Košický samosprávny kraj už čoskoro ocení jednotlivcov aj kolektívy, ktorých tváre možno nepoznáme z televíznych obrazoviek či titulkov novin, no ich práca je známa aj za hranicami našej krajiny. Pôjde o osobnosti, ktorých príbehy sú inšpiráciou pre spoločnosť. „Svetový rekord v športe, tisíc vedeckých citácií, najhranejšie skladby, najobľúbenejšia učiteľka, lekári aj vedci ale aj obetaví dobrovoľníci. So samozrejmosťou môžem povedať, že o výnimočných ľudí v našej župe nemáme núdzu. Tento rok oceníme 15 výnimočných osobností a 6 kolektívov, všetci sú symbolom svedomitej práce, šikovnosti a nadania. Aj preto si zaslúžila náš obdiv aj poďakovanie,“ povedal predseda Košického samosprávneho kraja Rastislav Trnka.

Vyhlasenie verejných ocenení Košického samosprávneho kraja bude už tradične sprevádzať slávnostný galaprogram. Veľkolepý galavečer sa bude konať 23. apríla v Štátnom divadle v Košiciach. Živé vysielanie z oceňovania bude vysielané aj na facebookovej stránke Košického samosprávneho kraja od 16.00 hod.

Ocenený bude režisér, podnikateľ, herečka i biotechnologička

Z Čestnej ceny predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 sa môže tešiť režisér a dokumentarista Peter Kerekes, vizionár a zakladateľ spoločnosti Antik Telecom Igor Kolla, ktorý stojí za projektmi smartcity, inteligentná domácnosť, bikesharing, či biotechnologička Darina Štyriaková. „Každé ocenenie je pre mňa pocta a zadostučinenie. Som rada, ak niekto dokáže oceniť inováčné technológie. Vďaka tomu sa dokážeme dostať viac do povedomia. Naša firma je známa na európskych univerzitách či centrách, ale doma nie. Dúfam, že to zmeníme.“ Cenu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 si prevezme napríklad prednosta Kliniky liečebnej rehabilitácie Nemocnice AGEL Košice – Šaca. Za 20 rokov, počas ktorých bol primárom, sa klinika posunula výrazne dopredu. „Keď som prišiel pracovať do Košíc, nastúpil som do rozbehnutého kolektívu, ktorý už čosi znamenal. Fyzioterapia je kolektívna práca a za jej úspešnými výsledkami tiež stojí pochopenie,“ dodáva Želinský. Cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021 si z rúk predsedu Rastislava Trnku preberie napríklad maliar, ilustrátor kníh a autor dokumentárnych filmov Zoltán Nagy aj veterinársky odborník Ján Danko. „Nikdy som po oceneniach nebažil. Svoju prácu robím z iných dôvodov. Stále hovorím – príroda mi dala nohy a nie

krúta, preto sa snažim chodiť po zemi a neletieť, povedal.

Cenu „in memoriam“ získa Janko Borodáč

Podobne ako minulý aj tento župa udelí špeciálne ocenenie – Historická osobnosť regiónu. Ocenenie sa udeľuje „in memoriam“ osobnostiam, ktoré svojim celoživotným prínosom významne ovplyvnili historický vývoj v Košickom kraji. Tentoraz cenu získa Ján Borodáč za založenie Východoslovenského národného divadla v Košiciach v povojnových rokoch ako druhého národného divadla na Slovensku a za výchovu celej generácie umelcov divadelných súborov činohry, opery a baletu v košickom divadle.

Cena Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Juraj Ciberej, vysokoškolský pedagóg, vedec a zoológ

Folklorná skupina JADLOVEC Margecany

Klinika infektológie a cestovnej medicíny UNLP Košice a LF UPJŠ Košice, kolektív zdravotníkov aj nezdravotníckeho personálu

Jozef Suchoža, bývalý dekan Právnickej fakulty UPJŠ

Ľudovít Želinský, prednosta Kliniky liečebnej rehabilitácie Nemocnice AGEL Košice – Šaca

Cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Ján Danko, vedúci katedry anatómie, histológie a fyziológie UVLF

Marilena Halászová a Amdrej Halász, in memoriam – choreografi a taneční pedagógovia

Tomáš Havlík, pedagóg a priekopník environmentálneho zmysľovania, spracovania a recyklácie surovín a odpadov ekologickými postupmi

Ján Imrich - zakladateľ špičkového laboratória NMR (nukleárnej magnetickej rezonančnej) spektroskopie, iniciátor vybudovania Národného NMR centra SR na kľúčových univerzitách a SAV

Nagy „Enzoe“ Zoltán - maliar, ilustrátor kníh a regionálnych novin, člen rôznych porôt, umeleckých združení

Čestná cena predsedu Košického samosprávneho kraja za rok 2021

Dobrovoľnícke centrum KSK

Beáta Drotárová, herečka

Ľubica Fedorová, učiteľka

Karpatská nadácia, n. o.

Igor Kolla, generálny riaditeľ Antik Telecom

Peter Kerekes, režisér

Maják nádeje, o. z.

No Name, hudobná skupina

Darina Štyriaková, biotechnologička

Alexander Vaško ml., športovec

Historická osobnosť regiónu

Ján Borodáč, herec, dramaturg, prekladateľ, divadelný režisér

Zdroj: KSK, NN

Veľká noc v košickej botanickej záhrade? Môže byť! [↗](#)

📅 16. 4. 2022, 15:11, Zdroj: slovenskyreporter.sk [↗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 226 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 24 Eur

126

16.04.2022

1 Minút čítania

Košice: Veľká noc v botanickej záhrade? Určite áno! Využite sviatky na návštevu a pokochajte sa jarnými kvetmi a tropickou džungľou. Okrasné čerešne, slivky, narcisy, tulipány, prvosienky či trópy so stromovitou papradňou a papájou sú botanický mix pre každého. Z lúky nad mini zoo si vychutnáte Košice ako na dlani a nájdete tu aj zaujímavý včelín. Prácu včielok však pozorujte pre istotu iba z diaľky, aby ste ich nerušili.

Zdroj: Botanická záhrada **UPJŠ**, NN

Share

Autor: no vo

Sem napište hľadanú frázu

Covid-19

Krimi

Slovensko

Svet

Šport

Eva Černá

Videa

Rozhovory

Veľká noc v košickej botanickej záhrade? Môže byť!

📅 101 Redaktor: no vo 18.04.2022

Košice: Veľká noc v botanickej záhrade? Určite áno! Využite sviatky na návštevu a pokochajte sa jarnými kvetmi a tropickou džungľou. Okrasné čerešne, slivky, narcisy, tulipány, prvosenky či trópy so stromovitou papradou a papájou sú botanický mix pre každého. Z lúky nad mini zoo si vychutnáte Košice ako na dlani a nájdete tu aj zaujímavý včelín. Prácu včielok však pozorujte pre istotu iba z diaľky, aby ste ich nerušili.

Zdroj: Botanická záhrada UPJŠ, NN

Návštevníci košickej botanickej záhrady sa majú na čo tešiť: Nová audiovizuálna atrakcia! [📄](#)

📅 17. 4. 2022, 8:00, Zdroj: cas.sk [📄](#), Vydavateľ: FPD Media, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 485 650 GRP: 10,79 OTS: 0,11 AVE: 2251 Eur

Areál košickej botanickej záhrady (ilustračné foto).

Návštevníci Botanickej záhrady Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (BZ **UPJŠ**) v Košiciach sa po novom môžu už nielen vizuálne, ale aj zvukovo a prostredníctvom svetelných efektov preniesť do tropickej džungle.

Máte zaujímavý tip, záľubu alebo fotky, o ktoré sa s nami chcete podeliť? Neváhajte a pošlite nám ich na tip@novycas.sk alebo na WhatsApp na číslo 0918 620 001!

Ako TASR informoval hovorca univerzity Tomáš Zavatčan, pri programe novej inštalácie audiovizuálnej techniky sa inšpirovali botanickými záhradami v zahraničí, kde už majú tropickú expozíciu osvetlenú. Audio technológia už zatriktívňuje individuálne prehliadky v priestoroch skleníkov počas dňa. Novými svetelnými scénami doplnenými zvukovými efektmi bude možné vytvoriť rôzne tematické sprevádzania vo večerných hodinách.

„Večerné, respektíve nočné sprevádzanie je v pláne zaradiť do ponuky predovšetkým počas jesenných dní, keďže prirodzené denné svetlo predlžujúcich sa jarných a letných dní prekáža plnohodnotnému zážitku z atrakcie. V prípade špecifických akcií sa môžu konať tematické sprevádzania aj počas roka,“ povedal. Pridanou hodnotou je podľa riaditeľa BZ **UPJŠ** Pavla Mártonfiho aj zlepšenie podmienok pre rast a vývin tropických a subtropických rastlín, ale tiež zvýšenie bezpečnosti pri samotnej starostlivosti o rastliny.

Investícia do audiovizuálneho systému projektu s názvom Noc v džungli predstavovala 30 000 eur. Zdroje poskytla partnerská inštitúcia počas minulého roka. „S energetikou prišli úplne nové formy a možnosti využívania svetla a svetelných vlastností. Použitie elektriny môže mať tradičný úžitkový, ale aj zážitkový charakter. Projekt Noc v džungli je kombináciou oboch a dokonca je postavený aj na ekologickom princípe úsporného využívania energií,“ uviedol generálny riaditeľ a predseda predstavenstva VSE Holding Markus Kaune. Verí, že táto atrakcia priláka aj nových návštevníkov a prispeje tiež k väčšiemu záujmu o prírodu a jej ochranu.

Autor: TASR

Dnes 08:00 | Tip od Vás | Slovensko

Návštevníci košickej botanickej záhrady sa majú na čo tešiť: Nová audiovizuálna atrakcia!

Zdieľaj

Diskusia / 1

Máte tip? [Dajte nám vedieť](#)

1

Galéria >

Areál košickej botanickej záhrady (ilustračné foto).

Zdroj: sk

Návštevníci Botanickej záhrady Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (BZ UPJŠ) v Košiciach sa po novom môžu už nielen vizuálne, ale aj zvukovo a prostredníctvom svetelných efektov preniesť do tropickej džungle.

Máte zaujímavý tip, záľubu alebo fotky, o ktoré sa s nami chcete podeliť? Neváhajte a pošlite nám ich na tip@novycas.sk alebo na WhatsApp na číslo 0918 620 001!

Ako TASR informoval hovorca univerzity Tomáš Zavatčan, pri programe novej inštalácie audiovizuálnej techniky sa inšpirovali botanickými záhradami v zahraničí, kde už majú tropickú expozíciu osvetlenú. Audio technológia už zatriktívňuje individuálne prehliadky v priestoroch

skleníkov počas dňa. **Novými svetelnými scénami doplnenými zvukovými efektmi bude možné vytvoriť rôzne tematické sprevádzania vo večerných hodinách.**

„Večerné, respektíve nočné sprevádzanie je v pláne zaradiť do ponuky predovšetkým počas jesenných dní, keďže prirodzené denné svetlo predlžujúcich sa jarných a letných dní prekáža plnohodnotnému zážitku z atrakcie. V prípade špecifických akcií sa môžu konať tematické sprevádzania aj počas roka,“ povedal. Pridanou hodnotou je podľa riaditeľa BZ UPJŠ Pavla Mártonfiho aj **zlepšenie podmienok pre rast a vývin tropických a subtropických rastlín, ale tiež zvýšenie bezpečnosti pri samotnej starostlivosti o rastliny.**

Investícia do audiovizuálneho systému projektu s názvom Noc v džungli predstavovala 30 000 eur. Zdroje poskytla partnerská inštitúcia počas minulého roka. „S energetikou prišli úplne nové formy a možnosti využívania svetla a svetelných vlastností. **Použitie elektriny môže mať tradičný úžitkový, ale aj zážitkový charakter.** Projekt Noc v džungli je kombináciou oboch a dokonca je postavený aj na ekologickom princípe úsporného využívania energií,“ uviedol generálny riaditeľ a predseda predstavenstva VSE Holding Markus Kaune. Verí, že táto atrakcia priláka aj nových návštevníkov a prispieje tiež k väčšiemu záujmu o prírodu a jej ochranu.

Tretina vysokoškolákov nedokončí prvý ročník [✉](#)

19. 4. 2022, Zdroj: **Pravda**, Strany: 1, 4, 5, Vydavateľ: **OUR MEDIA SR a. s.**, Autor: **Lucia Hakszer**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: 263 180 GRP; 5,85 OTS; 0,06 AVE; 8361 Eur

Rubrika: Slovensko

Bratislava, Trnava, Nitra, Trenčín, Košice

V tomto školskom roku nastúpilo do prvého ročníka vysokých škôl 37 603 študentov. Z nich vyše tretiny štúdium ukončí predčasne. Časť preto, lebo ich odbor nebví, časť preto, lebo štúdium nezvládne.

Rezort školstva nesleduje dôvody, pre ktoré študenti predčasne odchádzajú z vysokej školy. Ani to, koľkí z týchto študentov skončia na úrade práce. „Ministerstvo školstva tieto údaje aktuálne neviduje,“ odpovedalo ministerstvo na otázku denníka Pravda. Konštatuje však, že v akademickom roku 2020/2021 z vysokých škôl odišlo spolu 9 593 neúspešných študentov, teda necelých 8 percent. Ďalších 7 794, teda 6 percent študentov všetkých ročníkov, štúdium zanechalo.

Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) upozorňuje, že bakalárske štúdium na Slovensku nedokončí až 38 percent študentov. Najčastejšie odchádzajú prváci. Potvrdzujú to aj správy o stave vysokého školstva. Napríklad v akademickom roku 2018/2019 v prvom ročníku skončilo 31 percent prvákov. Učivo nezvládlo vyše 17 percent, takmer 14 percent štúdium zanechalo. Ešte viac ich bolo v roku 2017/2018 – 35 percent. Novšie údaje zatiaľ nie sú k dispozícii. „Najmä v odboroch, na ktoré sa nerobia prijímacie skúšky, škola počíta s tým, že časť študentov ‘vypadne’ po prvom roku,“ priznáva hovorkyňa Prešovskej univerzity Anna Polačková.

Prijímacie skúšky nevyžadujú ani na väčšine odborov Slovenskej technickej univerzity. V akademickom roku 2020/2021 tam nezvládlo prvý ročník 883 študentov, čo je 32 percent prvákov. V roku predtým to bolo o niečo viac – 36 percent. „Po druhom roku ubudlo ďalších 13 percent, teda 237 študentov,“ uviedol pre Pravdu hovorca univerzity Juraj Rybanský.

Najčastejším dôvodom je podľa neho nedostatočná stredoškolská príprava na technické štúdium, najmä znižovanie rozsahu a úrovne výučby prírodovedných predmetov. „Dlhodobo klesá počet študentov maturujúcich z matematiky, a tým sú slabšie pripravení na zvládnutie technických predmetov,“ konštatuje Rybanský.

Na Technickej univerzite v Košiciach minulý rok predčasne ukončilo štúdium 16 percent z 2 794 študentov bakalárskeho štúdia. Prorektor Ervín Lumnitzer hovorí, že hoci sa každý rok nájdu študenti, ktorí štúdium nezvládnu, nie je to dôvod na kladenie nižších nárokov. „Nebudeme predsa znižovať kvalitu nami poskytovaného vzdelania,“ vyhlásil.

Na Trenčianskej univerzite problém aktuálne pripisujú aj pandemickej situácii. No a tomu, že sa už dva roky nekonali maturitné skúšky. Na tejto univerzite minulý rok štúdium predčasne ukončilo 28 percent prvákov. Lucia Petříková z univerzity potvrdzuje, že končia najmä študenti technických odborov.

Na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre každoročne nespĺní podmienky pokračovania v štúdiu približne 11 percent študentov. Prorektorka Jana Duchovičová potvrdzuje, že približne 80 percent tých, ktorí buď nepostúpia, alebo jednoducho odídu, sú práve prváci. „Podobné čísla sú na všetkých fakultách, preto nie je možné konštatovať, že by bol tento ukazovateľ významne odlišný v niektorom konkrétnom odbore,“ vysvetľuje prorektorka. Neúspešní študenti podľa nej najčastejšie tvrdia, že vysokoškolské štúdium je náročné, zaberá veľa času alebo si zvolili neprávny študijný program a odbor, ktorý ich nenaplnia.

Z 1 823 študentov Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach minulý rok vylúčili ôsmich študentov a štúdium zanechalo ďalších 24. „Situácia sa oproti minulosti výrazne zlepšila,“ konštatuje hovorkyňa Zuzana Bobriková. Potvrdzuje, že predčasne končia najmä prváci.

Približne 10 percent študentov minulý rok predčasne skončilo aj na Univerzite Komenského v Bratislave. Vylúčených bolo 1 805 študentov a 948 štúdium zanechalo. Hovorkyňa Lenka Miller však tvrdí, že predčasné ukončovanie štúdia má aj u nich klesajúci trend.

Chýbajú prijímačky?

Podľa minuloročného prieskumu Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo s názvom Akademická štvrt'hodinka 83 percent študentov cíti, že potrebuje pomoc pri nástupe na vysokú školu. „Z nižších stupňov vzdelávania sú študenti zvyknutí na predpísanú štruktúru a rozsiahlejšiu podporu. Zároveň mnoho z nich prechádza veľkými zmenami v osobnom živote, nie všetci zvládnu napríklad sťahovanie do nového prostredia. Vysoké školy sa spoliehajú na učiteľov a starších študentov, že pomôžu tým novým,“ podotýka Matej Bilík, ktorý ako analytik spolupracoval na prieskume.

Časť študentov počas štúdia zanechá štúdium, pričom najväčší počet je práve v prvom roku štúdia. Dve najpočetnejšie skupiny z týchto študentov sú tí, ktorých štúdium nebví alebo ho nezvládajú.

Potvrďuje to aj Rybanský zo Slovenskej technickej univerzity. „Problém pre študentov je aj zmena prostredia a iný systém vzdelávania na univerzite v porovnaní so stredoškolským štúdiom,“ hovorí. Dodal, že na univerzitu študentov zväčša prijímajú bez prijímacej skúšky a prvý semester štúdia je tak akýmsi predĺžením prijímacieho konania, v ktorom si uchádzači overujú schopnosti a záujem o ďalšie štúdium na vysokej škole.

Bilík, ktorý v súčasnosti študuje na Oxforde program zameraný práve na vysoké školstvo, si však myslí, že zrušenie prijímacích skúšok a výber počas prvého roka na vysokej škole nie sú dobrou cestou. „Sú neférové voči študentom, ktorých prijali s vedomím toho, že pravdepodobne sa budú celý čas trápiť a potom ich aj tak vylúčia. Najmä v prípadoch, keď sa do prvého ročníka prijíma nadmerný počet študentov, čím sa znižuje šanca učiteľov sa im osobne venovať,“ pripomenul.

„Každá vysoká škola by mala prijímať študentov bez prijímacích skúšok s tým, že sa udržia tí najlepší, ktorí po vysokoškolskom vzdelaní naozaj túžia,“ myslí si Viktória Borisová, ktorá študuje prvý ročník v odbore manažment kvality na Univerzite Cyrila a Metoda v Trnave. Podľa nej prijímacie testy nevypovedajú o inteligencii či prípadnom „udržaní sa“ na výške. „Preto je lepšie prijať viac študentov, a po čase sa uvidí, kto na to má a kto nie,“ tvrdí prváčka Borisová.

Emilia Grišľová, ktorá na tej istej univerzite študuje masmediálnu komunikáciu, dodala, že podľa nej je lepšie, keď dá škola možnosť študovať viacerým ľuďom. „Myslím si, že tým kladú väčšiu zodpovednosť na jednotlivcov, aby sa počas štúdia pripravovali,“ myslí si.

Prijímacie skúšky študentky nerobili a prijali ich na základe priemeru známok. Obe potvrdili, že niekoľkí spolužiaci z ich odborov odišli už počas zimného semestra. Nebavilo ich štúdium, nepáčil sa im spôsob výučby či komunikácia s vyučujúcimi.

Predseda Študentskej rady vysokých škôl Filip Šuran pripomína, že adaptácia prvákov závisí od viacerých faktorov. „Osobnosť študenta, návyky zo strednej školy, pripravenosť na štúdium, študijný program, prezenčná alebo dištančná výučba, ubytovanie v starom alebo novom internáte a desiatky ďalších,“ vymenúva. Najťažšia je podľa neho pre prváka zmena režimu. „V porovnaní so strednou školou, kde je do istej miery pod kontrolou rodičov a v štúdiu pod dohľadom učiteľov, prichádza na vysokú školu, kde sa očakáva väčšia samostatnosť. Niekomu to vyhovuje, inému nie,“ podotkol Šuran.

Zodpovednosť je na školách

Ministerstvo školstva nesleduje dôvody, pre ktoré mladí ľudia nedokončia ani bakalársky stupeň vysokoškolského vzdelania. Nevie teda, ani koľko z nich končí na úradoch práce. Zodpovednosť za tvorbu nástrojov na predchádzanie predčasnému ukončovaniu štúdia hádže rezort na konkrétne vysoké školy.

Tvrdí však, že podporuje rozvojové projekty vysokých škôl, ktorých cieľom je mentoring, vytváranie podporných centier pre študentov, kariérne, sociálne či psychologické poradenstvo. To všetko má pomôcť nielen prvákovi, ale všetkým študentom, aby aj doštudovali.

Do konca roka 2022 sa majú zrealizovať projekty na ôsmich verejných vysokých školách, ktoré ministerstvo podporilo sumou vyše 1,2 milióna eur. Na ďalšie opatrenia majú ísť aj peniaze z eurofondov. No Dlhodobý zámer vo vzdelávacej, výskumnej, vývojovej a ďalšej tvorivej činnosti pre oblasť vysokých škôl na roky 2022 – 2027 stále nie je hotový a rezort nechcel konkretizovať, čo bude obsahovať.

Hovorca Slovenskej technickej univerzity Rybanský pripomína, že niektoré fakulty sa snažia eliminovať nedostatky v pripravenosti študentov a organizujú „nulý ročník“. Ten by mal mladým ľuďom pomôcť získať potrebné vedomosti na zvládnutie začiatku riadneho štúdia. Fakulty Univerzity Konštantína Filozofa podľa prorektorky Duchovičovej zasa ponúkajú rôzne podporné semináre na docvičenie špecifických zručností.

„Prijali sme rad opatrení, ktoré študentom pomáhajú lepšie zvládnuť adaptačný proces na univerzite ako prípravné kurzy, konzultácie, doplnkové kurzy, úprava študijných plánov, sociálno-psychologická podpora a ďalšie,“ vymenoval prorektor Technickej univerzity v Košiciach Lumnitzer nástroje, ktorými sa snažia svojim študentom pomôcť.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ ILUSTRÁČNÉ FOTO: SHUTTERSTOCK

”

Nebudeme predsa znižovať kvalitu nami poskytovaného vzdelania.

Ervín Lumnitzer

prorektor Technickej univerzity v Košiciach

Prváci potrebujú pomoc

Na univerzitách chýbajú ďalšie systematické opatrenia, ktoré by pomáhali novým študentom. Úvodný orientačný týždeň s informačnými seminármi, na ktorých sa študenti dozvedajú základné informácie o akademickom prostredí a štúdiu, malo podľa prieskumu Akademickéj

štvrt'hodinky len 15 percent z približne päťtisíc opýtaných prvákov.

Piatim percentám prvákov pomohol učiteľ a iba trom percentám študijný poradca. Ten má študentov sprevádzať počas celého štúdia a pomáhať im napríklad aj s výberom predmetov.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde minulý rok štúdium zanechalo alebo bolo vylúčených okolo 9,5 percenta študentov, tvrdí, že v prvom ročníku bakalárskeho štúdia majú študenti k dispozícii tútorov, neskôr sa obracajú na svojich učiteľov alebo študijných poradcov. „Momentálne pracujeme na zavedení programu vzájomnej pomoci si študentov medzi sebou, tzv. buddy programu,“ uviedol hovorca Tomáš Zaváčan.

Aj na tejto univerzite prváci končia najčastejšie preto, lebo sú nespokojní s výberom študijného odboru alebo jednoducho zistia, že ho nezvládnu.

Na Prešovskej univerzite tiež prvákom poskytujú adaptačné obdobie či možnosť rozložiť si učivo na dlhší čas. Na Univerzite veterinárneho lekárstva sú študentom k dispozícii študijní poradcovia, e-learningové materiály či možnosti samoštúdia v niektorých predmetoch, počas ktorých majú kedykoľvek prístup k preparátom zvierat.

Ide však o individuálne iniciatívy univerzít.

Autor: Lucia Hakszer

Pravda

Ako žiť zdravšie a lacnejšie
Praktické rady • Moderné trendy

Aké opatrenia vo vašej domácnosti vám zlepšia život a ušetria peniaze • Kto má na čo nárok

2
mimoriadne prílohy

Utorok 19. apríla 2022

Cena 1,10 € / Predplatné 0,60 € XXXIII / 74 www.pravda.sk

Tretina vysokoškolákov nedokončí prvý ročník

Lucia Hakszer
Bratislava, Trnava,
Nitra, Trenčín, Košice

V tomto školskom roku nastúpilo do prvého ročníka vysokých škôl 37 603 študentov. Z nich vyše tretiny štúdium ukončí predčasne. Časť preto, lebo ich

odbor nebaví, časť preto, lebo štúdium nevládne.

Rezort školstva nesleduje dôvody, pre ktoré študenti predčasne odchádzajú z vysokej školy. Ani to, koľkí z týchto študentov skončia na úrade práce. „Ministerstvo školstva tieto údaje aktuálne neeviduje,“ od-

povedalo ministerstvo na otázku denníka Pravda. Konštatuje však, že v akademickom roku 2020/2021 z vysokých škôl odišlo spolu 9 593 neúspešných študentov, teda necelých 8 percent. Ďalších 7 794, teda 6 percent študentov všetkých ročníkov, štúdium zanechalo.

Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) upozorňuje, že baka-lárske štúdium na Slovensku nedokončí až 38 percent študentov. Najčastejšie odchádzajú prváci. Potvrdzujú to aj správy o stave vysokého školstva. Napríklad v akademickom

roku 2018/2019 v prvom ročníku skončilo 31 percent prvákov. Učivo nevládlo vyše 17 percent, takmer 14 percent štúdi-um zanechalo. Ešte viac ich bolo v roku 2017/2018 - 35 percent. Novšie údaje zatiaľ nie sú k dispozícii.

Pokračovanie - s. 4

Po potupe na mori Rusi stupňujú útoky

Vojna, ktorá trvá už takmer dva mesiace, má svoj koniec stále v nedohľadne. Naopak, po raketovom údere, ktorý potopil významný ruský križník, Moskva čoraz silnejšie útočí na Ukrajinu. (Na snímke z Černihiva je ukrajinský chlapec s maketou samopalu zhotovenou z dreva.) Čítajte - s. 12, 29 a 30

FOTO: SHUTUP

MIER UKRAJINE
STOJÍME PRÍVÁS

— Dnes v čísle

Môže byť Kiska nelegálny prezident?

Polícia obvinila Andreja Kisku z podvodu. Robert Fico tvrdí, že ak by mu dokázali vinu, mohol by sa označiť za nelegálneho prezidenta. **strana 2**

Stavba domu je drahá

Postaviť si nehnuteľnosť je čoraz náročnejšie. Stavebné materiály totiž drahajú rekordným tempom. **strana 8**

INZERCIA

LIDL PLUS
CENY MÍNUS

Česká republika je partnerem společnosti LIDL v České republice.
 LIDL v České republice je součástí skupiny LIDL.

RP220002/20

Tretina vysokoškolákov nedokončí prvý ročník

„Nebudeme predsa znižovať kvalitu nami poskytovaného vzdelania.“

Dokončenie - s. 1

„Najmä v odboroch, na ktoré sa nerobia prijímacie skúšky, škola počíta s tým, že časť študentov 'vypadne' po prvom roku," priznáva hovorkyňa Prešovskej univerzity Anna Polačková.

Prijímacie skúšky nevyžadujú ani na väčšine odborov Slovenskej technickej univerzity. V akademickom roku 2020/2021 tam nezávládlo prvý ročník 883 študentov, čo je 32 percent prvákov. V roku predtým to bolo o niečo viac - 36 percent. „Po druhom roku ubudlo ďalších 13 percent, teda 237 študentov," uviedol pre Pravdu hovorca univerzity Juraj Rybanský.

Najčastejším dôvodom je podľa neho nedostatočná stredoškolská príprava na technické štúdium, najmä znižovanie rozsahu a úrovne výučby prírodovedných predmetov. „Dlhodobu klesá počet študentov maturujúcich z matematiky, a tým sú slabšie pripravení na zvládnutie technických predmetov," konštatuje Rybanský.

Na Technickej univerzite v Košiciach minulý rok predčasne ukončilo štúdium 16 percent z 2 794 študentov bakalárskeho štúdia. Proroktor Ervin Lumnitzner hovorí, že hoci sa

ILUSTRACIA FOTO SHUTTERSTOCK

každý rok nájdu študenti, ktorí štúdium nezvládnu, nie je to dôvod na kladenie nižších nárokov. „Nebudeme predsa znižovať kvalitu nami poskytovaného vzdelania," vyhlásil.

Na Trenčianskej univerzite problém aktuálne pripisujú aj pandemickej situácii. No a tomu, že sa už dva roky nekonal maturitné skúšky. Na tejto univerzite minulý rok štúdium

predčasne ukončilo 28 percent prvákov. Lucia Petříková z univerzity potvrdzuje, že končia najmä študenti technických odborov.

Na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre každoročne nesplní podmienky pokračovania v štúdiu približne 11 percent študentov. Proroktorka Jana Duchovičová potvrdzuje, že približne 80 percent tých, ktorí

buď nepostúpia, alebo jednoducho odídu, sú práve prváci. „Podobné čísla sú na všetkých fakultách, preto nie je možné konštatovať, že by bol tento ukazovateľ významne odlišný v niektorom konkrétnom odbore," vysvetľuje proroktorka. Neúspešní študenti podľa nej najčastejšie tvrdia, že vysokoškolské štúdium je náročné, zaberá veľa času alebo si zvolí

Ervin Lumnitzner
proroktor Technickej univerzity v Košiciach

li nepravny študijný program a odbor, ktorý ich nenaplnia.

Z 1 823 študentov Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach minulý rok vylúčili ôsmich študentov a štúdium zanechalo ďalších 24. „Situácia sa oproti minulosti výrazne zlepšila," konštatuje hovorkyňa Zuzana Bobriková. Potvrdzuje, že predčasne končia najmä prváci.

Približne 10 percent študentov minulý rok predčasne skončilo aj na Univerzite Komenského v Bratislave. Vylúčených bolo 1 805 študentov a 948 štúdiom zanechalo. Hovorkyňa Lenka Miller však tvrdí, že predčasné ukončovanie štúdia má aj u nich klesajúci trend.

Chýbajú prijímačky?

Podľa minuloročného prieskumu Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo s názvom Akademička štvrtročinka 83 percent študentov cíti, že potrebuje pomoc pri nastupe na vysokú školu. „Z nižších

Môže byť Kiska nelegálnym prezidentom? Je to

Michal Horský,
Dominik Hutko
Bratislava

Minulý týždeň polícia obvinila exprezidenta Andreja Kisku z daňového podvodu. Jeho politický oponent a v prezidentských voľbách aj priamy súper Robert Fico (Smer) povedal, že v prípade, ak by súd Kiskovi dokázal vinu, mohol by sa označiť „za nelegálneho prezidenta“.

Prokurátor prešovskej krajskej prokuratúry podal 12. apríla obžalobu na Eduarda Kučkovského a Andreja Kisku. Kým prvý je obvinený za „pokračovací zločin daňového podvodu“, bývalý prezident „za pokračovací zločin daňového podvodu vo forme organizátora v súvislosti s neoprávneným

uplatnením nároku na vrátenie nadmerného odpočtu spoločnosťou KTAG“.

Podľa hovorca Krajskej prokuratúry Prešov Mariána Spišáka ide o obdobie jún 2013, november 2013 a apríl 2014, škodu polícia vyčíslila na 155 184,40 eura.

Kiska bol v tom čase nielen majiteľom, ale aj konateľom spoločnosti. KTAG si teda k aprílu 2014 uplatnila vratku DPH vo výške viac ako 146-tisíc eur z celkovo deklarovaných 770-tisíc eur vymalovaných na prezidentskú kampaň svojho vlastníka. Daniari ešte v roku 2014 zistili, že vratka bola neoprávnená, keďže firma za náklady na kampaň nedostala od Kisku zaplatené. Daniari vratku 146-tisíc eur neuznali a späťne

firme vyrubili daň 14 590 eur. KTAG ju v októbri 2014 zaplatila. Za roky 2013 a 2014 Kiskova firma opravila dokopy až 17 daňových priznaní, dve pre dane z príjmu a pätnásť pre DPH.

Obom obžalovaným hrozí v prípade dokázania viny trest sedem až dvanásť rokov väzenia.

Kiskovým protikandidátom v prezidentských voľbách v roku 2014 bol práve Fico. Kiska ho porazil v druhom kole, keď získal takmer 60 percent hlasov.

„Ak by došlo k tomu, že by ho odsúdili, ako sa potom budeme pozeráť na prezidentské voľby, kde som kandidoval a bol v druhom kole s pánom Kiskom? Ak by niekto Kisku právoplatne odsúdil za daňové podvody cez

Prezident Andrej Kiska prijíma demisiu Roberta Fica v marci 2018.

stupňov vzdelávania sú študenti zvyknutí na predpísanú štruktúru a rozsiahlejšiu podporu. Zároveň mnoho z nich prechádza veľkými zmenami v osobnom živote, nie všetci zvládnu napríklad sfahovanie do nového prostredia. Vysoké školy sa spoliehajú na učiteľov a starších študentov, že pomôžu tým novým," podotýka Matej Bálk, ktorý ako analytik spolupracoval na prieskume.

Časť študentov počas štúdia zanechá štúdium, pričom najväčší počet je práve v prvom roku štúdia. Dve najpočetnejšie skupiny z týchto študentov sú tí, ktorých štúdiom nebavi alebo ho nezvládajú.

Potvrdzuje to aj Rybanský zo Slovenskej technickej univerzity. „Problém pre študentov je aj zmena prostredia a iný systém vzdelávania na univerzite v porovnaní so stredoškolským štúdiom," hovorí. Dodal, že na univerzitu študentov zväčša prijímajú bez prijímacej skúšky a prvý semester štúdia je tak akýmsi predĺžením prijímacieho konania, v ktorom si uchádzači overujú schopnosti a záujem o ďalšie štúdium na vysokej škole.

Bálk, ktorý v súčasnosti študuje na Oxforde program zameraný práve na vysoké školstvo, si však myslí, že zrušenie prijímacích skúšok a výber počas prvého roka na vysokej škole nie sú dobrou cestou. „Sú neférové voči študentom, ktorých prijali s vedomím toho, že pravdepodobne sa budú celý čas trápiť a potom ich aj tak vylúčia. Naj-

Prváci potrebujú pomoc

Na univerzitách chýbajú ďalšie systematické opatrenia, ktoré by pomáhali novým študentom. Úvodný orientačný týždeň s informačnými seminármi, na ktorých sa študenti dozvedajú základné informácie o akademickom prostredí a štúdiu, malo podľa prieskumu Akademického štvrtihodiny len 15 percent z približne päťtisíc opýtaných prvákov.

Piatim percentám prvákov pomohol učiteľ a iba trom percentám študijný poradca. Ten má študentov sprevádzať počas celého štúdia a pomáhať im napríklad aj s výberom predmetov.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde minulý rok štúdiom zanechalo alebo bolo vylúčených okolo 9,5 percenta študentov, tvrdí, že v prvom ročníku bakalárskeho štúdia majú študenti k dispozícii tútorov, neskôr sa obracujú na svojich učiteľov alebo študijných poradcov. „Momentálne pracujeme na zavedení programu vzájomnej pomoci si študentov medzi sebou, tzv. buddy programu," uviedol hovorca Tomáš Zavatzan.

Aj na tejto univerzite prváci končia najčastejšie preto, lebo sú nespokojní s výberom študijného odboru alebo jednoducho zistia, že ho nezvládnu.

Na Prešovskej univerzite tiež prvákom poskytujú adaptačné obdobie či možnosť rozložiť si učivo na dlhší čas. Na Univerzite veterinárneho lekárstva sú študentom k dispozícii študijní poradcovia, e-learningové materiály či možnosti samoštúdia v niektorých predmetoch, počas ktorých majú kedykoľvek prístup k preparátom zvierat.

Ide však o individuálne iniciatívy univerzity.

má v prípadoch, keď sa do prvého ročníka prijíma nadmerný počet študentov, čím sa znižuje šanca učiteľov sa im osobne venovať," pripomenul.

„Každá vysoká škola by mala prijímať študentov bez prijímacích skúšok s tým, že sa udržia tí najlepší, ktorí po vysokoškolskom vzdelaní naozaj túžia," myslí si Viktória Borisová, ktorá študuje prvý ročník v odbore manažment kvality na Univerzite Cyrila a Metoda v Trnave. Podľa nej prijímacie testy nepovedajú o inteligencii či prí-

padnom „udržaní sa" na výške. „Preto je lepšie prijať viac študentov, a po čase sa uvidí, kto na to má a kto nie," tvrdí prváčka Borisová.

Ema Grišlová, ktorá na tej istej univerzite študuje masmediálny komunikáciu, dodala, že podľa nej je lepšie, keď dá škola možnosť študovať viacerým ľuďom. „Myslím si, že tým kladú väčšiu zodpovednosť na jednotlivcov, aby sa počas štúdia pripravovali," myslí si.

Prijímacie skúšky študentky nerobili a prijali ich na zá-

klade priemeru známok. Obe potvrdili, že niekoľko spolužiakov z ich odborov odišli už počas zimného semestra. Nebavilo ich štúdium, nepáčilo sa im spôsob vyučby či komunikácia s vyučujúcimi.

Predseda Študentskej rady vysokých škôl Filip Šuran pripomína, že adaptácia prvákov závisí od viacerých faktorov. „Osobnosť študenta, návyky zo strednej školy, pripravenosť na štúdium, študijný program, prezenčná alebo dištančná výučba, ubytovanie v starom alebo novom internáte a desiatky ďalších," vymenúva. Najťažšia je podľa neho pre prváka zmena režimu. „V porovnaní so strednou školou, kde je do istej miery pod kontrolou rodičov a v štúdiu pod dohľadom učiteľov, prichádza na vysokú školu, kde sa očakáva väčšia samostatnosť. Niekomu to vyhovuje, inému nie," podotkol Šuran.

Zodpovednosť je na školách

Ministerstvo školstva nesleduje dôvody, pre ktoré mladí ľudia nedokončia ani bakalársky stupeň vysokoškolského vzdelania. Nevie teda, ani koľko z nich končí na úradoch práce. Zodpovednosť za tvorbu nástrojov na predchádzanie predčasnému ukončovaniu štúdia hádže rezort na konkrétne vysoké školy.

Tvrdí však, že podporuje rozvojové projekty vysokých škôl, ktorých cieľom je mentoring, vytváranie podporných centier pre študentov, kariérne,

sociálne či psychologické poradenstvo. To všetko má pomôcť nielen prvákovi, ale všetkým študentom, aby aj doštudovali.

Do konca roka 2022 sa majú zrealizovať projekty na ôsmich verejných vysokých školách, ktoré ministerstvo podporilo sumou vyše 1,2 milióna eur. Na ďalšie opatrenia majú ísť aj peniaze z eurofondov. No dlhodobý zámer vo vzdelávacej, výskumnej, vývojovej a ďalšej tvorivej činnosti pre oblasť vysokých škôl na roky 2022 - 2027 stále nie je hotový a rezort nechceľ konkretizovať, čo bude obsahovať.

Hovorca Slovenskej technickej univerzity Rybanský pripomína, že niektoré fakulty sa snažia eliminovať nedostatky v prípravosti študentov a organizujú „nulový ročník". Ten by mal mladým ľuďom pomôcť získať potrebné vedomosti na zvládnutie začiatku riadneho štúdia. Fakulty Univerzity Konštantína Filozofa podľa rektorky Duchovícovej zasa ponúkajú rôzne podporné semináre na docvičenie špecifických zručností.

„Prijať sme rad opatrení, ktoré študentom pomáhajú lepšie zvládnuť adaptačný proces na univerzite ako pripravované kurzy, konzultácie, doplnkové kurzy, úprava študijných plánov, sociálno-psychologická podpora a ďalšie," vymenoval prorektor Technickej univerzity v Košiciach Lumnižer nástroje, ktorými sa snažia svojim študentom pomôcť.

© AUTORITÁ PRAHA VYHODNENÉ

problematická konštrukcia, hovorí právnik

FOTODOKUMENT: LUDOVÍK POLČEK / FOTODOKUMENT PRAHA VYHODNENÉ

spoločnosť, ktorá mu zabezpečovala financovanie prezidentskej kampane, môžeme potom konštatovať, že bol nelegálnym prezidentom. To bude mať široké politické dopady. Minimálne to bude vo svete nevidané, že prezident vyhral neférovou. Bude to mimoriadne silné politické posolstvo," reagoval Fico na správu o obžalobe exprezidenta.

Podľa ústavného právnika z Univerzity Komenského Vincenta Bujňáka základný problém možného použitia sankcií podľa zákona o volebnej kampani na akékoľvek skutky z prezidentskej kampane v rokoch 2013 a 2014 spočíva v dĺžke zákonných lehôt. „Zákon totiž pri správnych deliktach hovorí, že pokuty možno uložiť do troch

rokov odo dňa, keď sa štátna komisia alebo ministerstvo vnútra dozvedeli o porušení zákona, najneskôr však do piatich rokov od porušenia zákona. Charakter týchto lehôt je prekluzívny. Ich márnym uplynutím zaniká správnomu orgánu právo na vyrušenie sankcie za správny delikt, aj keď by bolo z vykonaného dokazovania v správnom konaní preukázané, že k porušeniu zákonnej povinnosti došlo," vysvetľuje Bujňák.

V praxi to teda znamená, že „márnym uplynutím uvedených prekluzívnych lehôt zaniká deliktná zodpovednosť subjektu za spáchaný správny delikt. Na uplynutie týchto prekluzívnych lehôt je povinný správny orgán, ako aj súd prihliadať z úradnej povinnosti, aj

keď ich uplynutie nie je namietané," uvádza Bujňák.

Porušenie princípu slobodnej súťaže politických síl možno namietat na Ústavnom súde SR, ktorý má právomoc rozhodovať v konaniach o volebných veciach. Ako poukazuje ústavný právnik, „účelom tohto konania je napraviť prípadnú neústavnosť alebo nezákonnosť napadnutých volieb".

Podľa zákona návrh na začatie konania môže podať „kandidát na funkciu prezidenta, ktorý nebol zvolený, ak získal aspoň 5 percent platných hlasov, a rovnako skupina najmenej pätnástich poslancov, ktorá podala platný návrh na kandidáta na funkciu prezidenta. Okrem nich môže návrh podať aj generálny prokurátor a napo-

kon petičný výbor zastupujúci skupinu občanov, ktorá podala platný návrh na kandidáta na funkciu prezidenta," ozrejmuje Bujňák. Konštrukcia o „nelegálnom prezidentovi" je však problematická i v tom, že návrh na začatie konania pred Ústavným súdom možno podať do desiatich dní po vyhlásení výsledku volieb. „Ak by sme sa pozreli na znenie predchádzajúceho zákona, ktoré bolo platné a účinné v roku 2014, nájdeme tam odlišne upravený okruh navrhovateľov, ale rovnako krátku lehotu na podanie návrhu. Výsledky prezidentských volieb z roku 2014 preto v súčasnosti nie je možné v konaní pred Ústavným súdom spochybniť," uzatvára ústavný právnik Bujňák. © AUTORITÁ PRAHA VYHODNENÉ